

ZBERATEL[®] 2009

12

Ročník XV.
1,95 € / 59 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATELOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Tohtoročné Umenie – reprodukcie diel významných predstaviteľov slovenskej moderny

Vianočná známka v podaní
tradičného námetu

„Pokračovacia“ pohľadnica (12 – 15)

Tradičná značka na známke (7 – 8)

Monumentálny obraz Fr. Ženíška v emisii Umenie (6 – 7)

Zaujímavosti emisie Kultúrne dedičstvo Slovenska (20 – 22)

Vážení čitatelia,

nech si akokoľvek vychutnávame predvianočné obdobie, predsa len v podtöne zaznieva zánik časopisu, ktorý sa 15 rokov, mesiac čo mesiac, snažil približovať taje filatelie a zberateľstva ako takého. Obrovskú zásluhu na vznik časopisu a ešte väčšiu na jeho ďalšie udržiavanie (v duchu zámého, že je ľahšie niečo dosiahnuť ako to aj ďalej udržať) mal pôvodný vydavateľ pán Antonín Kulhánek.

Hlboký vzťah k filatelií, k zberateľom a zberateľstvu ho mnohokrát viedli aj k takým krokom, ktoré negovali existujúci stav, a aj za cenu mnohých strát časopis udržal. Jeho životná filozofia, vychádzajúca

K decembrovému číslu Zberateľá

zajúca z poznania, že najprv musím v správnom čase a na správnom mieste niečo dať a až potom môžem očakávať, že sa mi to mnohokrát vráti, sa potvrdila v množstve pravidelných a spokojných čitateľov, a ďalších záujemcov, ktorí navštevovali predajňu, pričom mnohí z nich sa o časopis priamo nezaujímal.

Už len fakt, že známy filatelistický obchodník vydáva odborný časopis s priaznivým ohlasom vytváral pozitívny dojem, a najmä podporoval dôveru zákazníkov, ktorých záujem o ponúkané služby narastal, čo je v tomto prípade a v konkurencii viacerých firiem nezanedbateľná skutočnosť.

V protipóle narastajúcich aktivít predajne sa pohybovala redakcia, ktorá v nepretržitom režime dostala plnú dôveru vydavateľa. Práve táto vzácná symbióza, spojená so živou filateliou a zberateľstvom v samom centre diania, spôsobila synergický efekt, ktorý, ak ešte platia fyzikálne zákony, sa v inej konstalácii už nemôže vytvoriť. Vývoj ide neustále dopredu, mení sa filozofia, menia sa prístupy k problémom a ich riešeniu, mení sa pohľad na samotné zberateľstvo ...

A tak neostáva nič iné, len pánovi Antonínovi Kulhánekovi podakovať, že svojou osobnosťou privedol do oblasti filatelie a ďalšieho zberateľstva veľa nových záujemcov, a treba len dúfať (?), že sa ich počet udrží aj iným spôsobom poskytovania aktuálnych informácií...

A už len v krátkosti, čo posledné číslo časopisu prináša. Slovenská pošta, a. s., vydala 11. novembra vianočnú známku a 27. novembra dve známky emisného radu Umenie v tradičnej úprave. Aj tento dátum vydania symbolizuje istú kontinuitu zo známkovou tvorbou býv. Československa, keď práve tento deň od roku 1966 do roku 1992 bol najčastejším dňom vydania „Umenia“.

Sedemnástou časťou sa končí úspešný seriálu o zberateľstve pohľadník, Malej školy filokartie, keď A. Urminský uvádza kapitolu o hodnotení pohľadník. Spoločné vydania (17) sa načasovali do vianočného obdobia. D. Evinic z poštovej histórie pripravil príspevok o doručovacích kartách balíkov, cenných a iných listov. J. Solava v seriáli o operenoch – spoločníkoch človeka, píše o vtáčej ríši. M. Gerec prispel informáciami o prvej sérii výplatných známok v eurovýhodnotách. R. Klíma (druhou časťou) pripomína 90 rokov od vydania emisie Pošta československá 1919. Numizmatikom ponúkame dva kratšie príspevky, o novej pamätnej dvojeurovej minci a o jednostranne razených minciach. R. Fischer spomína na slovenského grafika a maliara Ernesta Zmetáka, tvorca známok.

Číslo prináša aj niekoľko ďalších zaujímavých príspevkov, inzerciu a tradičnú ponuku zaujímavých námetov a terórií.

Veríme, že vám Zberateľ spríjemní chvíle sviatočnej pohody a priniesie veľa zaujímavého čítania a že sa niekedy vrátite aj k jeho starším číslam...
Vaša redakcia

ZBERATEL'®

Ročník XV. - 2009 • Číslo 12 • Cena 1,95 €

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALT

- **Novinky Slovenskej pošty** / New issues of Slovak Post / Neuheiten der Slowakischen Post (3-5)
- **Z noviniak našich susedov** / Some new items of our neighbours / Aus Neuigkeiten unserer Nachbarn (6-9)
- **A. Urminský: Malá škola filokartie (17)** / Short course of postcard collecting / Grundschule des Ansichtskartensammelns (12-15)
- **D. Evinic: Doručovacie karty balíkov, cenných a iných listov** / (16-18)
- **K. Zozuláková: Jednostranne razené mince – brakteáty** / (19)
- **M. Gerec: Zaujímavosti výplatných známok Kultúrne dedičstvo Slovenska** / (20-22)
- **J. Solava: Operence – spoločníci človeka – Relikty vtáčej ríše** / Birds – companions of people / Vögel – Gesellschafter des Menschen (23)
- **dn: Spoločné vydania (18): Narodenie nášho Pána Ježiša Krista** / Joint issues / Gemeinschaftsausgaben (24-25)
- **J. Mička: Na návšteve v ateliéri akad. mal. Ivan Schurmann** / (26-28)
- **R. Kveton: Recommandirt Pressburg, pečiatka známa či neznáma** / (30-31)
- **R. Fischer: Ernest Zmeták – zapomenutý?** / (32-35)
- **R. Klíma: Pošta československá 1919 má 90 rokov (dokončenie) / 90th anniversary of Pošta Československá 1919** / Der 90. Jahrestag des Aufdruckes Pošta Československá 1919 (36-37)

ZBERATEL®

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Anton Kulhánek, Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 | ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 0902 249 351, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Antonín Kulhánek - člen redakcie, Martina Ďurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok **1,95 €**/59 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2009 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky **19,50 €**/590 Sk, pre abonentov z Českej republiky **34,95 €**/860 Kč, pre abonentov z ostatnej Európy **41,49 €**/1250 Sk, pre abonentov zo zámorských krajín 83 USD (53,11 €).

■ **Zaslanie príspevkov a inzerátov:** Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na CD, prinesené v USB kľúči alebo čitateľne napísané ručne. Obrazové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevýžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ **Číslo 12/2009:**
Redakčná uzávierka 28. novembra 2009
Do tlače zadane 2. decembra 2009
Dátum vydania 5. decembra 2009

SLOVO VYDAVATEĽA

Milí spolupracovníci a čitatelia, dovoľte mi, aby som na záver 15. ročníka časopisu ZBERATEL a zároveň aj jeho posledného čísla podakoval všetkým, ktorí sa na jeho tvorbe podieľali.

V prvom rade ďakujem obom šéfredaktorom, a to terajšiemu šéfredaktorovi p. Ing. Petrovi Malíkovi za citlivý výber a redakčnú úpravu článkov v jednotlivých číslach a obetavé vyplňanie „bielych“ miest písaním článkov vlastnej tvorby a vhodným výberom a načasovaním aktuálnych tém, čím doviedol časopis na terajšiu vynikajúcu úroveň, tak aj prvému šéfredaktorovi p. Viliamovi Kučerovi, bez ktorého by asi časopis neprežil ani jeden rok. V začiatkoch sa staral nielen o vlastnú náplň časopisu, ale aj o grafickú úpravu. Jeho neustála snaha časopis vylepšovať položila základy pre tvorbu časopisu tak, ako ho dnes poznáme.

Rovnaká vďaka patrí aj spoluzakladateľovi časopisu p. Dr. Michalovi Zikovi za jeho odvahu „ísť do toho“.

Podakovanie patrí celej redakčnej rade na čele s jej predsedníčkou pani Dr. Elenou Minarovičovou, ktorá sa neúnavne starala o články s numizmatickou náplňou, a to nielen ako ich autorka, ale aj získaním ďalších prispievateľov.

Za krásnu grafickú úpravu každého čísla tak, ako ich dnes poznáme ďakujem grafičke p. Martine Ďurkáčovej, za jej „svätú“ trpezlivosť s našimi úpravami, pripomienkami a zmenami na poslednú chvíľu.

Ďakujem dlhoročným dopisovateľom, najmä Ing. Mariánovi Jobekovi za jeho úžasných 135!! pokračovaní Malej školy telekartistu. Ing. Miroslavovi Gerecovi za pútavý seriál o technike vydávania terajších slovenských známok, ich doskových a výrobných chybách. Alexandrovi Urminskému za príspevky o pohľadniciach, seriál Dolu Váhom, ako aj za vynikajúcu Malú školu filokartie. Ďakujem aj za dlhoročnú spoluprácu s p. Ervínom Smažákom, ktorý prílohou SLOVOLYMPŠPORT obohatil náplň časopisu o športové dianie na Slovensku i vo svete.

Ďakujem pánom Ing. Mirkovi Bachratému, Dr. Vladimírovi Priputenovi, Dr. Svätoplukovi Šabláturovi, Dr. Ondrejovi Feldešovi, Dr. Bohušovi Synekovi, Zoltánovi Raduškovi, Jozefovi Sofavovi, Jánovi Maniačkovi, Dušanovi Evinicovi, Jánovi Mičkovi, Rudolfovi Fischerovi, Jaroslavovi Čtvrtečkovi a mnohým ďalším, ktorých bolo za 15 rokov veľa. Prosím, aby mi prepáčili, že ich nemôžem pre nedostatok miesta všetkých vymenovať, ale úprimne im ďakujem.

Je mi ľúto, že mnohí dopisovatelia už nie sú medzi nami a nemožno im už podakovať, ale ich články budú stále na stránkach ZBERATEĽA živé.

Nemalá vďaka patrí aj tlačiarňi KOMPRINT za ich prakticky bezchybnú prácu po celých uplynulých 15 rokoch, keď nám prejavovali mimoriadnu ústretovosť pri dodržiavaní termínov, najmä pri rôznych zmenách v rozsahu i zavedení farebnej obálky.

Samozrejme ďakujem Vám, milí čitatelia, za Váš záujem o časopis, čím ste ho pomáhali udržiavať pri živote po celých 15 rokoch.

História časopisu sa uzatvára, firma ZBERATEĽ však svoju činnosť pre zberateľov nekončí. Chceme naďalej poskytovať všetky služby a ponuky, na ktoré ste boli doteraz zvyknutí, a to prostredníctvom Ponukových listov, ale aj formou Online Shop ponúk na internetovej stránke.

Na ďalšiu spoluprácu s vami sa úprimne tešíme.

Antonín Kulhánek

Zberateľ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava 3

☎ 02/44 250 149, e-mail zberatel@chello.sk

Otváracie hod.: pondelok až piatok 10.00 – 18.00 hod.

Kontakt na redakciu: zberatel.redakcia@chello.sk

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATEĽSKÉ MATERIÁLY

■ Vianoce 2009 – Zimný motív

Slovenská pošta, a. s., vydala 11. 11. 2009 poštovú známku „Vianoce 2009 – Zimný motív“ nominálnej hodnoty 0,40 € (12,00 Sk).

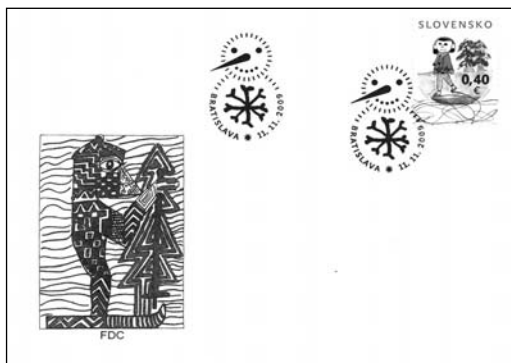
Známku rozmerov 26,5 mm x 34 mm vrátane perforácie (na výšku) viacfarebným ofsetom vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., na tlačových listoch s 50 známkami.

Hlavným motívom známky je korčuľarka na ľade ako víťazný návrh v súťaži, ktorá bola vyhlásená k vydaniu tejto známky. Jeho autorkou je Kristína Pútecová, študentka Základnej umeleckej školy v Pezinku, autorom

grafickej úpravy známky je akad. mal. Vladislav Rostoka. Znáмка má kat. č. 463.

Súčastou emisie je aj obálka dňa vydania s pečiatkou FDC s dátumom 11. 11. 2009 a domicilom Bratislava. Na prítláči je zobrazená štylizovaná postava lyžiara s pozadím ihličnatého stromčeka. Motívom FDC pečiatky je snehuliak so snehovou vločkou. FDC ocelotlačou z plochej dosky vytlačila TAB, s. r. o., Bratislava.

Autorom výtvarného návrhu FDC je Andrej Drgala (detská súťaž), autorom ocelortyiny FDC je Mgr. art. Ján Skrisa. Autorkou výtvarného návrhu FDC pečiatky je Anna Krajčirovičová (detská súťaž), autorom grafickej

úpravy FDC pečiatky je akad. mal. Vladislav Rostoka.

Témou detskej výtvarnej súťaže boli zimné športy, ktoré sa mnohým spájajú s trávením voľného času aj počas vianočných sviatkov. Poslaním súťaže bolo zapojiť deti vekovej kategórie od 7 do 13 rokov do aktívnej tvorby slovenskej poštovej známky a získať tak originálny výtvarný návrh zobrazujúci spontánny detský prejav a pohľad mladého potenciálneho výtvarníka na danú tému. Do súťaže sa zapojilo 22 detí z výtvarných a filatelistických krúžkov z Bratislavy, Pezinka a Trnavy. Víťazný výtvarný návrh s korčuľarkou spĺňal všetky hodnotiace kritériá – kompozíciu, celkovú výtvarnú úroveň, kreativitu, originálne spracovanie témy a účel použitia diela na poštovú známku. Tá sa zaradí k ďalším poštovým známkam s charakteristickým detským výtvarným prejavom.

■ ZZ: Vianoce 2009 – Zimný motív

Slovenská pošta, a. s., vydala 11. 11. 2009 známkový zošitok „Vianoce 2009 – Zimný motív“.

Známkový zošitok obsahuje 10 ks známok č. 463 Vianoce 2009 – Zimný motív nominálnej hodnoty 0,40 € (12,00 Sk) na samolepiacom papieri.

Známkové zošitky viacfarebným ofsetom vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., s voňou ihličia.

■ CM: Vianoce 2009 – Zimný motív

Slovenská pošta, a. s., vydala 11. 11. 2009 k poštovej známke Vianoce 2009 – Zimný motív carte maxima s motívom „troch kráľov“ na lyžovačke. Výtvarný návrh na carte maxima vzišiel z detskej súťaže. Autorom výtvarného návrhu je Martin Mladoniczký.

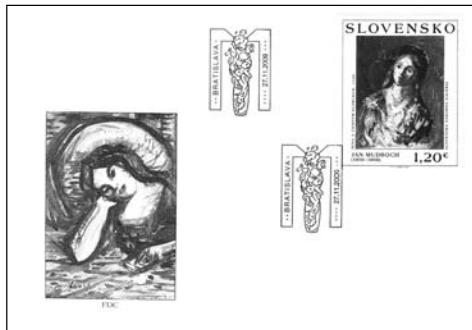

Carte maxima ofsetom vytlačila tlačiareň KNIHTLAČ, Zohor.

■ Umenie

Slovenská pošta, a. s., vydala 27. 11. 2009 v najstaršom emisnom rade **Umenie** dve známky nominálnej hodnoty po 1,20 eura s reprodukciami diel predstaviteľov slovenskej moderny v klasickej úprave TL so štyrmi známkami a dvoma nepotlačnými kupónmi.

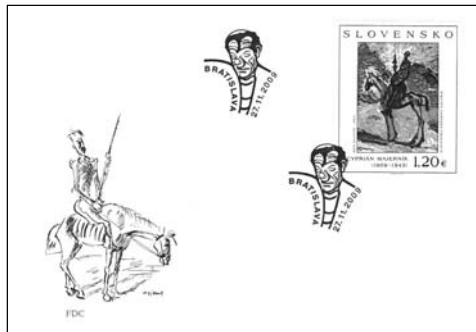
Ján Mudroch (1909 Senica-Sotina – 1968 Bratislava). Navštevoval súkromnú maliarsku školu Gustáva Malého, pokračoval na UMPRUM v Prahe (1930 – 1933) a štúdiá završil na Akadémii výtvarných umení v Prahe (prof. Obrovský a W. Nowak). Do slovenského dejepisu umenia sa zapísal predovšetkým v súvislosti s maliarstvom Generácie 1909 (radí sa k bratislavskej vetve) a hnutím Avantgarda 38. Východiská jeho tvor-

by siahajú k vzorom ako P. Cézanne a postimpresionistické maliarstvo vôbec. Okrem maliarskej kariéry sa Mudroch angažoval aj vo verejnom živote, vo veľkej miere sa zaslúžil o obnovenie Umeleckej besedy, založenie Slovenskej národnej galérie a Vysoké školy výtvarného umenia v Bratislave, ktorej bol prvým rektorom.

V roku 1938 sa vrátil na Slovensko, kde sa hneď etabloval ako vedúca osobnosť – nastúpil ako pedagóg na Školu umeleckých remesiel, potom učil na SVŠT. Prichádzal nabudený veľkometstom plný očakávaní a s vysokými nárokmi. Umeni v Mudrochovi víťali umelci maliarskeho temperamentu s pevným a logickým riešením plochy ako u starých majstrov. Najplodnejšie roky jeho tvorby spadajú práve do tohto obdobia, jeho dielo vrcholí na prelome 30. a 40. rokov a okrem maľby Cudzí ruža (1940) sa sem radí aj obraz Madona s čiernou svätožiarkou (1939), ktorých namaloval niekoľko verzií. Predlohou Madony bola fotografia, čo nebolo u autora ojedinelé, podobne postupoval aj v prípade diela Zavraždený básnik (1939). Práve tu zhodnotil svoje očarenie Rembrandtom, ktoré sa prejavilo obmenou niektorých jeho štýlových efektov v modernistickom duchu. Okrem formálneho javu ho zaujímal aj myšlienkový svet jeho umenia, zdanlivo jednoduchú formu naplnil vnútorným dramatickým dejom. Na pozadí maľby šerosvitu, z ktorej sa vynárajú žiarivé tóny farieb, predchol svoje diela aj tmnou snivou atmosférou, ktorú podčiarkujú zvolené názvy, tak ako je to i v tomto prípade. Práve tieto diela sú dnes považované za vyvrcholenie Mudrochovho umenia.

Cyprián Majerník (1909 Veľké Kostoľany – 1945 Praha) študoval na súkromnej maliarskej škole G. Malého v Bratislave a na Akadémii výtvarných umení v Prahe (1926 – 1931). Jeho talent bol všestranný, okrem maliarstva bol aj literárne činný a publikoval. Napriek slovenskému pôvodu bol Majerníkov život spätý s pražským – teda mestským prostredím, kde študoval a neskôr žil. Jeho tvorba sa v umeleckohistorickej spisbe spája s účinkovaním Generácie 1909. Pozornosť vzbudil pomerne skoro a na scéne ho radili k výrazným talentom slovenského umenia. Na Majerníka asi najviac platí roz-

Šírený názor hodnotiaci umenie jeho generácie ako maliarstvo programovo nevyvážené, citovo rozjarené a vo vzťahu k dobovému dianiu autentické. Práve preto sa im ušiel prídomok „svedomie doby“, čo je zvlášť výstižné v súvislosti s Majerníkovým dielom prelomových rokov.

Autor prešiel výraznou vývojovou premenou, jeho rané diela ešte vychádzajú z folklórnych námetov, no ich podanie je nové – díva sa na tému z pozície „meštana“, tému vníma ako svojráznu anekdotu. V druhej polovici 30. rokov dochádza v jeho tvorbe k zásadnej zmene. Jeho obrazy sú temné, zaľudnené osamelými postavami v očakávaní osudových a iných stretnutí, milosrdnými samaritánmi, utečencami a viacerými stvárneniami Dona Quijota. Znalci jeho diela sa zhodujú, že práve tu sa jeho duchovný postoj výrazne prejavil, a to v potrebe tematizovať únik zo sveta. Výsledkom sú často až prepriato existenciálne obrazy, ktoré pôsobia možno trochu zastaralo, pretože skôr než ku klasikom začiatku 20. storočia odkazujú a inšpiráciu nachádzajú v humanistickom odkaze maliarov staršej generácie ako Goya a Daumier. Autor zrazu uprednostňuje klasický kompozičný rámec, umiernenú farebnosť – zameriava sa na odtiene hnedej a okrovej s čiernymi akcentami kombinovanými s belobou. Námetom je opustený, osamelý a bezmocný človek. Napriek tomu, že veľakrát ide o literárnych hrdinov, sú to skôr obrazy osobnej a civilizačnej drámy, ktorej autor čelil – zhoršujúci sa zdravotný stav, časté depresie, zlá situácia v protektoráte. Práve týmito dielami sa predčasne, vo veku tridsaťpäť rokov, pár týždňov po skončení vojny, jeho dielo uzatvára.

■ Deň poštovej známky – Louis Braille (1809 – 1852)

Slovenská pošta, a. s., vydala 4. 12. 2009 poštovú známku (s kupónom) **Deň poštovej známky – Louis Braille (1809 – 1852)** nominálnej hodnoty 0,70 €. Znáмка č. 466

Motívmi známky sú dva portréty L. Brailly – jeden z profilu a druhý (štylizovaný) z čelného pohľadu. Na kupóne sú v grafickej skratke názorné pravidlá zápisu Braillovo písma.

Autorom výtvarného návrhu známky je akad. mal. Luboslav Paľo. Autorom grafickej úpravy známky a výtvarného návrhu kupónu je akad. mal. Vladislav Rostoka.

Známkou rozmerov 44 x 26,5 mm vrátane perforácie (na šírku) s kupónom viacfarebnou ofsetovou technikou vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., na tlačových listoch s 30 známkami a 30 kupónmi.

Súčasne s poštovou známkou bola vydaná obálka prvého dňa vydania s pečiatkou FDC s dátumom 4. decembra 2009 a domicilom Bratislava. Motívom FDC sú ruky „čítajúce“ Braillovo písmo. Motívom FDC pečiatky sú iniciály „LB“ umiestnené v štylizovanom stvárnení oka. Autorom výtvarného návrhu FDC je Luboslav Paľo, autorom ocelofortiny FDC je akad. mal. Martin Činovský. Autorom výtvarného návrhu FDC pečiatky je akad. mal. Vladislav Rostoka. FDC vytlačila tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava, jednofarebnou ocelotlačou z plochej platne.

Prechádzať prstami po papieri a získavať dôkladné

informácie môžu nevidiaci na celom svete vďaka objavu Louisa Brailly, ktorý ako 16-ročný vymyslel slepecké písmo (1825). Braillovo písmo pozostáva zo šiestich reliéfnych bodiek, ktoré v rôznych konfiguráciách predstavujú celú abecedu.

Louis Braille sa narodil 4. januára 1809 vo francúzskom Coupvray v rodine sedlára. Bol najmladším spomedzi štyroch detí a mal len vyše tri roky, keď pri hre v otcovej dielni prišiel nešťastne o zrak. Zomrel 6. januára 1852 v Paríži.

Francúzi na znak vdaky uložili jeho popol do Pantheonu, miesta posledného odpočinku najväčších synov a dcér Francúzska. Pred niekoľkými rokmi Združenie priateľov Louisa Brailly premenilo jeho rodny dom vo Coupvray, asi 35 kilometrov od Paríža, na múzeum.

(spracoval -pem-)

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

Česká republika

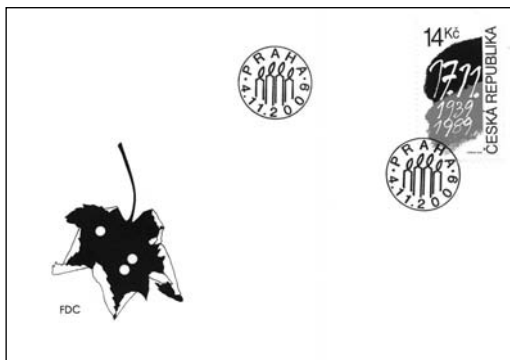
Pri príležitosti **20. výročia 17. novembra 1989** Česká pošta vydala 4. 11. 2009 známku nominálnej hodnoty 14 Kč so symbolickou kresbou. Známkou ofsetom vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., na tlačové listy s 50 známkami. Znáмка má kat. č. 0614.

17. november je symbolickým dátumom v dejinách bývalého spoločného štátu. Pred 70 rokmi znamenal začiatok okupácie a II. svetovej vojny a na pamiatku prvých obetí bol ustanovený za Medzinárodný deň študentstva. Pripomenutie jeho 50. výročia v roku

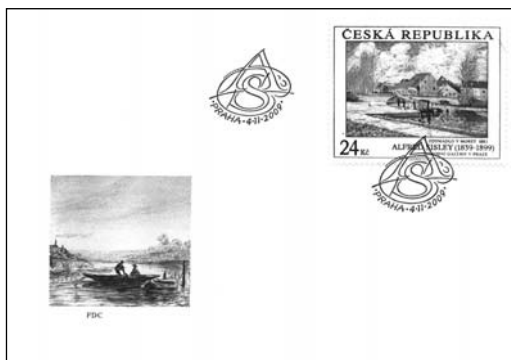
1989 znamenal začiatok novej éry, ktorá sa zavŕšila vznikom dvoch štátov, Českej republiky a Slovenskej republiky.

Súčasnou emisie je aj FDC vytlačená oceltlačou z plochých dosiek a pečiatka na FDC.

Tradičný emisný rad **Umenie** s dňom vydania 4. 11. 2009 prináša opäť tri známky nominálnych hodnôt 24 Kč, 26 Kč a 34 Kč. Prvé dve hodnoty sú v klasickej úprave TL sa štyrmi známkami a dvoma kupónmi, vytlačenými oceltlačou z plochých dosiek, tretia známka vyšla v hárčeku a vytlačená bola oceltlačou z plochej dosky kombinovanou s viacfarebným ofsetom. Známkami majú kat. č. 0615 – 0617.

Alfred Sisley (1839 – 1899): Vzdúvadlo v Moret, 1882, Národná galéria v Prahe. Alfred Sisley bol francúzsky maliar anglického pôvodu. Narodil sa v Paríži a vyštudoval umeleckú školu. Pochádzal z veľmi zámožnej rodiny, tá sa však dostala do veľkých finančných problémov, a tak sa Sisley stal maliarom z povolanía. Počas štúdií sa seznámil s C. Monetem, E. Bazillem a A. Renoirem. Pracovali spoločne v okolí Fontainebleau, kde tiež položili základy impresionizmu. Sisley kreslil výlučne krajiny. Jeho obrazy sú plné dynamiky a zvláštneho pohybu. Na jeho obrazoch sú často vidieť výjavy z okolí Seiny, Ile-de-France a už spomenutá kolíska impresionizmu Fontainebleau. Sisley vytvoril deväťsto

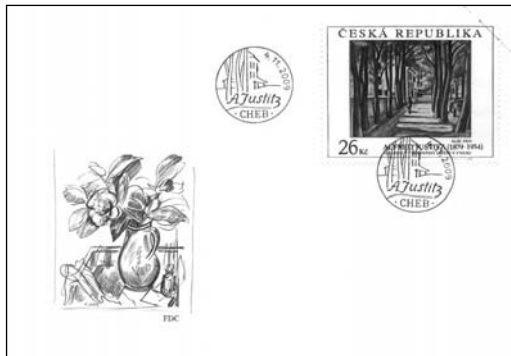

plátien, ale zaslúžené uznanie dostal až po svojej smrti v roku 1899.

Alfred Justitz (1879 – 1934): Alej, 1924, Galéria výtvarného umenia v Chebe

Alfréd Justitz – maliar, grafik a ilustrátor, ktorý patrí k zakladateľom českého moderného maliarstva. Najskôr študoval architektúru, ale neskôr prešiel na Akadémiiu výtvarných umení v Prahe. Maliarstvo študoval tiež v Nemecku – v Berlíne a v Karlsruhe. Pod vplyvom P. Cézanna opustil akademickú maľbu a veno-

val sa princípom kompozície a priestorovým účinkom farby. O niečo neskôr bol ovplyvnený neoklasicistickým štýlom A. Deraina a kubizmom. Maľoval krajiny, portréty, aj biblické motívy. Jeho najvýznamnejšie diela majú znaky kubistického a neoklasicistického štýlu. Jeho umeleckú dráhu prerušila až náhla smrť.

Tretia známka, reprodukcia známeho obrazu **Františka Ženíška: Oldřich a Božena**, vyšla ako hárček.

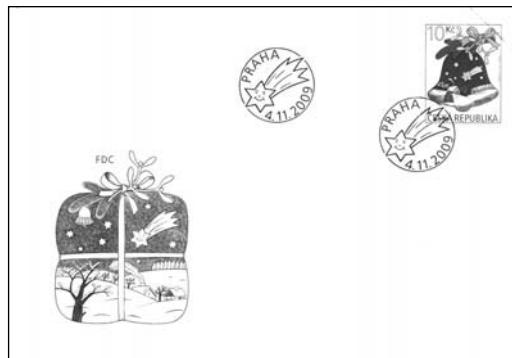

František Ženíšek bol českým maliarom, ktorý prvé úspechy zaznamenal už počas svojich chlapčenských rokov. Jeho umelecký štýl zodpovedal vkusu, ktorý v tom čase panoval. Bol členom tzv. generácie Národného divadla, do ktorej sa významným spôsobom zapísal vďaka návrhu prvej opony Národného divadla, ktorá, bohužiaľ, počas požiaru v roku 1881 zhorela. Je tiež autorom luniet v Národnom múzeu, kartónov k nástenným obrazom v Grégrovej sále Obecného domu a sgrafitov pre Staromestskú vodáreň. Bol aj vyhľadávaným portrétistom. Monumentálny obraz Oldřicha a Boženy, ktorý je reprodukován na známke, Ženíšek namaloval pre rytiera J. S. Doubka.

Štvrtý november 2009 je dňom vydania aj **vianočnej známky** nominálnej hodnoty 10 Kč. Znáмка bola

vytlačená rotačnou oceľotlačou kombinovanou štvorfarebnou hĺbkotlačou na tlačových listoch s 50 známkami. Znáмка kat. č. 0618.

V dobách minulých boli nielen Vianočné sviatky, ale tiež celý december časom odpočinku, keď ľudia po namáhavom lete a jeseni mohli zaslúžene oddychovať. Vianoce sa netočili len okolo darčiekov, ale boli predovšetkým o vzájomnej

blízkosti a spolupatričnosti v rodine. V priebehu rokov sa Vianoce zmenili, síce stále sú považované za sviatky pohody, ale pred nimi väčšina ľudí prežije niekoľko týždňov stresu v preplnených nákupných centrách, kde sa za každú cenu snaží zohnať vhodné darčeka. Aj napriek zmenám, ktorými počas rokov Vianoce prešli, sa stále dodržiavajú rôzne ľudové zvyky.

Na známke je vyobrazený zvonček, v ktorom je kométa s vianočnou zasněženou krajinou. Zvonček je zavesený na vetvičke imela s ozdobnou mašľou.

Rakúsko

Tradičná značka výrobcov dámskej bielizne **PALMERS** je námetom známky nominálnej hodnoty 55 centov vydané Rakúskou poštou 12. novembra 2009.

Prevádzku na výrobu dámskej bielizne založil Ludwig Pal-

mers v Innsbrucku v roku 1914, kde aj otvoril svoj prvý obchod. Pod vedením Waltera Palmersa sa podnikanie rodiny v tejto oblasti rozšírilo. Značka získavala na povesti kvalitou a po druhej svetovej vojne sa sieť filiálok rozšírila po celom Rakúsku. Neskôr aj do susedného zahraničia, Nemecka a Švajčiarska. V súčasnosti má zastúpenie v 20 ďalších krajinách.

Známku ofsetom vytlačila rakúska štátna tlačiareň v náklade 400 tis. kusov.

Tohtoročná **vianočná známka** rakúskej pošty nominálnej hodnoty 55 centov, vydaná 20. 11. 2009 je venovaná aj 60. výročiu otvorenia poštového úradu v rakúskej dedinke Christkindl. Na známku vyobrazená baroková freska z konca 18. storočia pochádza z miestneho kostola.

V roku 1950 tu vo vianočnom čase otvorili osobitný poštový úrad a založili jedinečnú tradíciu. Počas celého

predvianočného a povianočného obdobia tu pošta používa na poštové zásielky k Vianociam pečiatku s prílepkou kresbou. Od roku 1965 je táto pečiatka strojová a má dva motívy – od konca novembra do Vianoc kresbu Narodenia, od 25. decembra do sviatku Troch kráľov motív klaňania troch kráľov. Poštový úrad v Christkindli v prvom období vybavil taktó okolo tridsaťtisíc zásielok a túto službu veľmi radi využívajú nielen Rakúšania, ale aj cudzinci.

Známku ofsetom vytlačila rakúska štátna tlačiareň v náklade 6,5 mil. kusov.

Rakúska pošta vydala 24. 11. 2009 háreček s tromi známkami venovaný **200. výročiu narodenia Charlesa Darwina** v náklade 250 tis. kusov.

Charles Robert Darwin (12. február 1809 – 19. apríl 1882) bol britský prírodovedec, ktorý sa zapísal do dejín ako pôvodca teórie evolúcie prirodzeným výberom. Darwinov záujem o prírodovedu sa rozvinul, keď študoval najprv medicínu (nedokončil) a neskôr teológiu na univerzite v Cambridge. Päť rokov na lodi Beagle (1831 – 1836) a jeho opis tejto cesty z neho urobilo známeho geológa a populárneho autora. Vlastné biolo-

gické pozorovania ho inšpirovali k štúdiu transmutácie druhov (premena jedného druhu na iný), a tak v roku 1838 rozvinul svoju teóriu prirodzeného výberu. Keďže si plne uvedomoval, že reakcie na takú „kacírsku“ myšlienku budú mimoriadne negatívne, zveril sa so svojou prácou iba najbližším spolupracovníkom, a ďalej pracoval na zhromažďovaní dôkazov na podporu svojej teórie.

Informácia v roku 1858, že Alfred Russel Wallace vypracoval podobnú teóriu, ho prinútila svoje myšlienky predčasne zverejniť.

Jeho kniha, ktorá vyšla 24. novembra 1859 O pôvode druhov a ktorá vyvolala debaty na celom svete, dokazovala, že evolúcia zo spoločného predka je základným vedeckým vysvetlením pestrosti prírody. Stal sa členom Kráľovskej spoločnosti, pokračoval vo svojich výskumoch a napísal sériu kníh o rastlinách a zvieratách, kde zahrnul už aj človeka - predovšetkým Pôvod človeka a pohlavný výber, 1871 a Prejavu emócií u človeka a zvierat, 1872. Jeho posledná kniha bola Tvorba rastlinnej vrstvy zeme činnosťou dažďoviek a pozorovanie ich života (1881).

Hlbokým prejavom uznania Charlesovi Darwinovi je i miesto jeho hrobu. Je pochovaný vo Westminsterskom opátstve, blízko Johna Herschela a Isaaca Newtona.

Maďarsko

V rámci emisného radu **Umenie** Maďarská pošta vydala 28. októbra 2009 známku nominálnej hodnoty

300 Ft, na ktorej sú zobrazené výrobky sklárne v mestečku Ajka.

História tejto fabriky sa začala v polovici XIX. storo-

čia. V r. 1878 prišli bavorskí a saskí sklári a fabrika začala získavať medzinárodný význam. Po I. svetovej vojne sa výroba obnovila v značne skromnejšej miere, počas II. svetovej vojny bola výroba opäť zastavená, obnovila sa až v r. 1946.

V r. 1948 prišlo zoštátnenie a až v rokoch 1960 – 1970 sa uskutočnili významnejšie investície do zmodernizovania a rozšírenia výroby, začala sa výroba oloveného kryštálu. Privatizácia firmy v r. 1991 priniesla nebyvalý rozvoj výroby, postavila sa dokonca ďalšia fabrika, obe sú ekologicky na svetovej úrovni, a začalo sa aj s výrobou luxusného užitkového porcelánu. Až 96% produkcie sa exportuje hlavne do USA, juhovýchodnej Ázie a Japonska.

Známku navrhla Eszter Domé, tlačená bola ofsetom v Pénzjegynomda v 50 kusových TL. Náklad známky je 300 000 kusov.

V dňoch 5. až 7. novembra 2009 sa v Budapešti konalo už po piatykrát **Svetové vedecké fórum**. Na počesť tohto fóra maďarská pošta vydala známku nominálnej hodnoty 100 Ft.

Svetové vedecké fórum sa koná každé

dva roky od r. 1999, vždy pod iným heslom. Tohto roku znie: Investícia do vedy, investícia do budúcnosti.

Na fóre sa zišlo 1 200 vedcov z celého sveta, aby v zmysle hesla fóra vyhodnotili stav svetovej vedy a stanovili hlavné úlohy pre budúcnosť.

Známku vydala Maďarská pošta 5. novembra 2009 v náklade iba 100 000 kusov v 50 kusových TL.

Poľsko

Pri príležitosti **26. majstrovstiev Európy vo volejbale žien** Poľská pošta vydala 25. septembra 2009 známku nominálnej hodnoty 3 zl. Znáмка bola vytlačená ofsetom na tlačových listoch s 12 známkami v celkovom náklade 900 tis. kusov.

Európsky šampionát sa uskutočnil od 25. septembra do 4. októbra

2009 v mestách Lodž, Katovice, Bydgoszcz a Wrocław a zúčastnilo sa ho 16 najlepších európskych ženských tímov. Vo finále sa podľa očakávania stretli Holanďanky s obhajkyňami zlata z roku 2007 Taliankami, ktoré opäť získali titul víťazstvom 3:0. Poľský ženský volejbal skončil na treťom mieste. Prvýkrát sa európsky šampionát vo volejbale žien uskutočnil v roku 1949.

Volejbal sa do Európy dostal z USA, keď jeho prvé pravidlá boli ustanovené v roku 1895. Dva tímy po šesť hráčov oddelené vysokou sieťou hrajú na tri víťazné sety. Volejbal sa prvýkrát predstavil na olympiáde v roku 1964 v Tokiu.

Poľská pošta vydala 24. októbra 2009 známku nominálnej hodnoty 1,55 zl pri príležitosti **100. výročia založenia dobrovoľnej tatranskej záchrannej služby**. Znáмка bola vytlačená ofsetom na tlačových listoch s 20 známkami v náklade 450 tis. kusov.

V októbri 2009 uplynulo 100 rokov od založenia prvého dobrovoľného tatranského záchranného združenia v Poľsku. Jeho potrebu si vyžiadala rozvoj horskej turistiky na oboch stranách Vysokých Tatier.

Už 29. októbra 1909 Marius Zaruski (1867 – 1941)

založil poľskú horskú záchrannú službu pod názvom Tatrazańskie ochotnitze pogotowie ratunkowe (TOPR). Záchrancovia z TOPR sa neobmedzovali len na poľské Tatry, ale prechádzali až do Roháckej doliny. TOPR pod vedením prvého náčelníka Mariusa Zaruského bolo aj pri prvej veľkej tragédii

v Roháčoch, keď 26. júna 1911 v severnej stene Ostrého Roháča zahynuli dvaja poľskí horolezci zo Zabrze. Obaja sú pochovaní na starom zuberskom cintoríne.

Poliaci potom vykonávali záchrannú službu v Roháčoch až do konca II. svetovej vojny. Práve poľská horská záchranná služba v dňoch 11. a 12. februára 1945 prepravila cez zľadovatelé terény Roháčov ranených partizánov z poľnej nemocnice do svahov Salatína do už oslobodeného Zakopaného.

Na Slovensku špecializovaná záchranná organizácia na pôsobenie v horách vznikla 20. januára 1950 pod názvom Tatranská záchranná služba. Zakrátko bola premenovaná na Tatranskú horskú službu.

(spracoval -pem-, texty Maďarska O. Pisztón)

Grand Prix de l'Exposition WIPA 2007 odovzdaná

Ako sme už informovali v štvrtom čísle Zberateľa (str. 5), slovenská známková tvorba bola opäť ocenená prestížnou cenou Grand Prix de l'Exposition WIPA za rok 2007. Prvenstvo tentokrát získala známka Bratislavský hrad (autor výtvarného návrhu známky je Dušan Kállay a rytec známky František Horniak), ktorú Slovenská pošta vydala v limitovanom náklade 27. júna 2007. Znamka je venovaná 1100. výročiu prvej písomnej zmienky o Bratislave.

Prvé miesto v súťaži o najkrajšiu známku sveta získala Slovenská pošta už po tretíkrát. V roku 2000 vybrala odborná porota WIPA za najkrajšiu známku slovenskú poštovú známku Dejiny poštového práva (autor výtvarného návrhu známky je prof. Dušan Kállay a rytec známky Rudolf Cigánik) a v roku 2003 poštovú známku podľa predlohy obrazu Ladislava Medňanského Potok podľa humnami, na brehu (grafická úprava a rytina František Horniak).

Pohár a diplom pre víťaza bol odovzdaný v rámci slávnostného otvorenia medzinárodnej výstavy ŌVEBRIA 2009, kde ocenenie za Slovenskú poštu prebrala vedúca OaM POFIS Monika Podolská. Predseda poroty a prezident WIPA Gerhard Dusska (obaja na obr.) na záver podujatia vtipne poznamenal na adresu Slovenskej pošty: „Trikrát a dost“.

Ale my veríme, že slovenskej poštovej známke sa podarí získať takéto prestížne ocenenie aj v budúcnosti.

VK

PREHLAD PRILEZITOSTNYCH PECIATOK október - december 2009

dátum, domicil, text pečiatky, autor, farba

- 21. 10. 2009 Slovenská pošta: **ITALIA 2009** - Kašet
• Adrian Ferda • čierna

- 17. 11. 2009 Bratislava 1: **20. VÝROČIE BOJA ZA SLOBODU A DEMOKRACIU** • Adrian Ferda • čierna

- 21. 11. 2009 Bratislava 1: **15. VÝROČIE ZALOŽENIA SSOŠF** • Ervin Smažák • čierna

- 24. 11. 2009 Rajecká Lesná: **RAJECKÁ LESNÁ-VIANOČNÁ POŠTA 2009** • Agentúra CREO • čierna

- 27. 11. 2009 Kozárovce: **1000. AUTOMATIZOVANÁ POŠTA NA SLOVENSKU** • Adrian Ferda • čierna

- 04. 12. 2009 Slovenská pošta: **MONACOPHIL 2009** - Kašet • Adrian Ferda • čierna

NOVÉ MINCE

Deň boja za slobodu a demokraciu 17. november – 20. výročie Dvojeurová pamätná minca

Národná banka Slovenska vydala 10. novembra 2009 dvojeurovú pamätnú mincu s námetom **17. november – Deň boja za slobodu a demokraciu – 20. výročie**. Autor národnej strany euromince je Pavel Károly.

Raz ročne môže každá krajina eurozóny vydať pamätnú mincu v hodnote 2 €. Vo výnimočných prípadoch môžu vydať jednu ďalšiu mincu, ak ide o spoločne vydávanú mincu pripomínajúcu udalosti celoeurópskeho významu.

Tieto mince majú spoločný motív na národnej strane, pričom jeho súčasťou je názov vydávajúcej krajiny a názov udalosti v príslušnom jazyku, resp. jazykoch. Tieto mince majú rovnaké znaky a vlastnosti a rovnakú spoločnú stranu ako bežné mince

2 €. Líšia sa len pamätným motívom na národnej strane. Pamätné mince sa môžu vydávať len v hodnote 2 €. Sú zákonným platidlom na celom území eurozóny. To znamená, že sa môžu používať a musia akceptovať rovnako ako ostatné eurové mince.

Väčšina z týchto mincí pripomína výročia historických udalostí alebo upozorňuje na súčasné udalosti historického významu. Prvú pamätnú mincu 2 € vydalo Grécko pri príležitosti olympijských hier v Aténach v roku 2004.

Krajiny eurozóny zatiaľ spoločne vydali dve pamätné eurové mince: prvú v marci 2007 pri príležitosti 50. výročia Rímskej zmluvy a druhú v januári 2009 pri príle-

žitosti desiateho výročia eura s motívom pripomínajúcim 10. výročie Hospodárskej a menovej únie. Túto mincu v januári 2009 vydalo aj Slovensko.

Navrhovanie a vydávanie mincí je v pôsobnosti jednotlivých krajín eurozóny. Úlohou Európskej centrálnej banky (ECB) v prípade pamätných i všetkých ostatných mincí je schvaľovať objem mincí, ktorý môžu jednotlivé krajiny vydať.

(z podkladov NBS a Mincovne Kremnica spracoval **-pem-**)

Slovenská numizmatická spoločnosť – pobočka Bratislava

Plán prednášok na 1. polrok 2010

- 19. 01. 2010 – Ing. Milan Burian.:
Bratislavské mince Ferdinanda I. a Ferdinanda II.
- 16. 02. 2010 – Mgr. Anton Fiala:
Bratislavský športový klub v medailérstve
- 16. 03. 2010 – Hodnotiaca členská schôdza + prednáška
Alojz Balogh: Medailérska tvorba Hieronýma Balka
- 20. 04. 2010 – Mjr. Ing. Marcel Šustiak:
Genéza a vývoj pašovania platidiel
- 18. 05. 2010 – PhDr. Ján Hunka, CSc.:
Razba mincí v Uhorsku v rokoch 1000 až 1301
- 15. 06. 2010 – Členská schôdza + prednáška
(falerista - p. Jozef Kounovský – Praha)

Prednášky a členské schôdze sa budú konať v zasadačke malého kongresového centra SAV na Štefánikovej ulici č. 3 (1. posch.) vždy od 16,00 do 18,00 hod.

EM

MALÁ ŠKOLA FILOKARTIE (17)

Alex Urminský

9. Hodnotenie pohľadníc

Priznám sa, že keď som uvažoval o obsahu tejto časti Malej školy filokartie, myslel som, že použijem s malými úpravami 16. pokračovanie seriálu Kapitoly o zbieraní pohľadníc uverejnené v Zberateľovi č.11 z roku 2000. V duchu som si predstavoval, že zároveň z skorigujem, resp. porovnam s dvoma filokartistickými

Porovnávací súbor s uvedenými cenami tvorí takmer dve tretiny poľsovej knižky a môže slúžiť ako základ na **pomerne** ohodnotenie jednotlivých pohľadníc. Ceny sú v súčasnosti už veľmi neaktuálne, a najmä na Slovensku a v krajinách Eurozóny, kde naši zberatelia nakupujú na aukciách, išiel vývoj veľmi odlišne. Týka sa to určitých skupín pohľadníc a niektorých lokalít. Ale to už predbieham.

Príležitostná pohľadnica k 50. výročiu Sokola v Liberci. Obrazová strana, adresová strana, príležitostná pečiatka i krátka správa adresátovi sú v súlade s oslavou výročia. Príklad bezchybnej adresovej strany pohľadnice s benefitom navyše.

publikáciami z roku 2004, ktoré som pre Zberateľa v tom čase recenzoval a v úvode MŠF ich tiež pripomínal.

Po prečítaní príslušných častí s odstupom času som s prekvapením zistil, že to nepôjde z dvoch dôvodov. Jedným je ten, že publikácia Klubu sběratelů kuriosit Praha sa problematike kvality a ceny skoro vôbec nevenuje. Knižka POFIS Praha sa síce posudzovaniu kvality pohľadníc venuje veľmi podrobne, a možno ju na posudzovanie **fyzického** stavu pohľadníc vrelo odporučiť, avšak dostatočne nezohľadňuje **ostatné kritériá**, ktoré treba mať na zreteli pri hodnotení pohľadníc – a to je ten druhý dôvod.

Začnem preto základným kritériom, a to je zachovalosť, resp. stav pohľadníc. Na celkovom stave pohľadnice, teda na jej obrazovej aj adresovej strane sa vyskytujú hlavne tieto závady: Zodrané a poškodené rožky, lomy rožkov alebo aj naprieč pohľadnicou, natrhnutá pohľadnica či nebudaj zmenšená, obstrihaná pohľadnica. Mapy po rôznych tekutinách či masťotách, atramentové škvrny a iné **neodstrániteľné** znečistenie. Toto všetko (okrem mierne zaoblených rožkov) sú závažné chyby pohľadnice. **Odstrániteľné** chyby ako rozlepená pohľadnica vinou zlého skladovania, povrchové zneči-

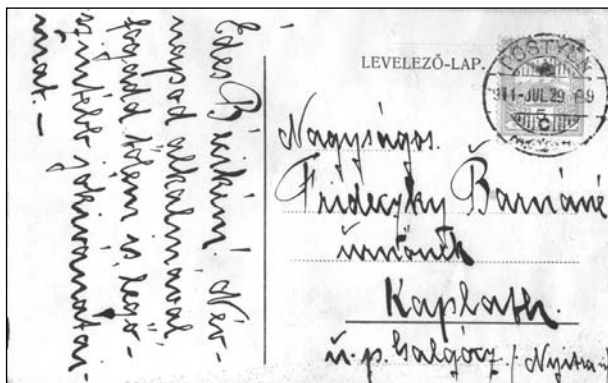
„Pokračovacia“ pohľadnica (celý obraz treba poskladať s troch pohľadníc) Benátok. Příklad, že aj na malej ploche sa dá skoro všetko pekne a prehľadne umiestniť.

stene, ktoré nevniklo do papierovej hmoty a podobne, **sú menej závažné chyby**. K závažným chybám radíme aj poškodenie škodcami a nápisy nesúvisiace s poštovou prevádzkou, adresou a zasielaným textom. Tu však treba brať zreteľ na rozsah, resp. veľkosť textu či plochu poškodenia.

Na **obrazovej** strane sa najčastejšie vyskytujú obtlačie pečiatkovej podušky a pri silnom odtlačení pečiatky aj pretlačenie jej reliéfu. Citlivo nakreslený krížik poukazuje

ci na konkrétne miesto na obraze (napr. okno, dom, osobu a p.) sa dá odborne odstrániť celkom alebo čiastočne. Text napísaný perom na obrazovej strane pohľadníc s dlhou adresou, ktorá bola prepravená poštou, ak nie je rozmazaný alebo poškrtený sa nepovažuje za chybu.

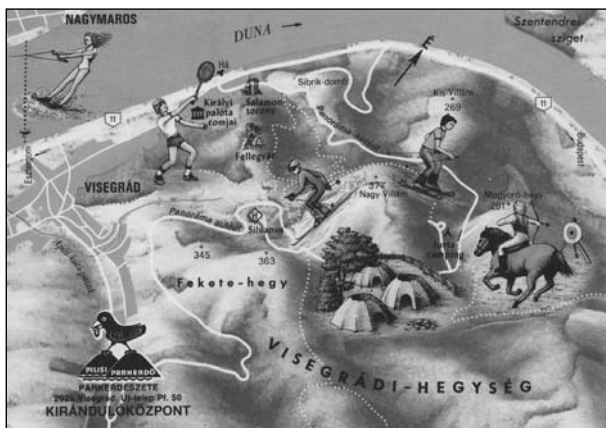
Adresová strana pohľadnice **neprepravenej** poštou má byť čistá, bez akýchkoľvek dodatočných textov a poznámok. Preto všetko, čo sa na takejto pohľadnici

Personalizovaná pohľadnica písaná grótví Frídeckému. Pôvodne rozlepená, vyčistená, mierne cca 1,5 mm obstrihaná. Oprava viac-menej úspešná, zadná strana inak pekná.

nachádza sa chyba, ktorá znižuje jej hodnotu. Výnimkou môže byť drobná nenápadná vlastnícka značka umiestnená v niektorom rožku, či pod deliacou linkou. Na nepoužitých pohľadniciach sa vyskytuje poškodenie nevhodnou adjustáciou v albumoch či zbierkach. Pri poštu prepravených pohľadniciach sme k malým poškodeniam tolerantnejší!

Aké sú najčastejšie chyby na poštu **prepravenej** pohľadnici? **Najzávažnejšou chybou** je násilne mechanický alebo odmočením, celkom alebo čiastočne odtrhnutá poštová známka, alebo poškrtená adresa alebo aj napísaný text adresátovi. Nedostatkom je aj rozmazaná a nečitateľná poštová pečiatka, pričom opak, teda celý

Pohľadnica z Vyšehradu v Maďarsku adresovaná do Piešťan. Znáмка vytrhnutá, text odosielateľom prepísaný, nevzhľadná adresová strana.

domicil, čitateľný dátum a celá kresba pečiatky sú benefitom na pohľadnici.

Mnohí zberatelia sa uspokojia s tým, že bez chýb je obrazová strana a vravia, že zadná strana ich nezaujíma, lebo nie sú filatelisti. Kto však svoju zbierku koncipuje širšie, aj ako zdroj informácií, ktoré poskytuje poštová známka, pečiatka, adresát, odosielateľ i text krátkej správy (SMS-ky spreď 100 rokov), ktoré majú sociologické a iné využitie, a tiež adresové strany prezentuje, považuje obidve strany pohľadnice za rovnocenné. Preto si myslím, že takýto prístup je správny. Veď nik si nemôže povedať, že je konečným majiteľom pohľadnice! Adresová strana pohľadnice tiež rozhoduje o jej filatelistickej hodnote, ale to nie je obsahom tejto časti.

Ako teda premietneme uvedené chyby do hodnoty pohľadnic? Jedna závažná chyba znižuje jej hodnotu o 30 až 40%. Dve závažné chyby až o 60%. Ak

si stanovíme pomyslenú stupnicu kvality od 1 do 5, tak hodnota pohľadnice bude klesať nasledovne: 70 – 60 %, 50 – 40 %, 30 – 20 %. Pohľadnice kvality 4 – 5 vlastne už nepatria do zbierok, a ich cena by sa nemala pohybovať v eurách, ale iba v centoch.

Prírodzene, mimoriadne vzácne pohľadnice z pohľadu konkrétneho zberateľa budú hodnotené vyššie. Pôjde hlavne o pohľadnice spred roka 1896 a litografie. Týmto je vyčerpané hodnotenie fyzického stavu pohľadnic, čo je vlastne pre mnohých najjednoduchším, a možno jediným kritériom, ktoré je zrejme na pohľad a na omak. Tie ďalšie predpokladajú znalosť zbieranej oblasti, problematiku tlačovej techniky, historické súvislosti a predstavivosť.

Na rozdiel od iných zberateľských odborov, vo filokartii nepracujú zberatelia so zberateľskými katalógmi a cenníkmi, lebo v podstate neexistujú. Aukčné katalógy a výsledky aukcií môžu poskytnúť určitý prehľad o cenách, ktorý je však klamlivý. Stačí ak sa traja – štyria dražiteľia prebájajú na jednej pohľadnici alebo na jednej lokalite, a ostatné aukčné firmy spozornejšou. Prostredníctvom internetu je trh otvorený, a tak sa niektoré ceny v ďalšej aukčnej ponuke výšplhajú na násobok reálnej, predtým bežnej ceny. Nechcem to konkretizovať, aby som nepoškodil ani aukčné firmy, ani ich klientov.

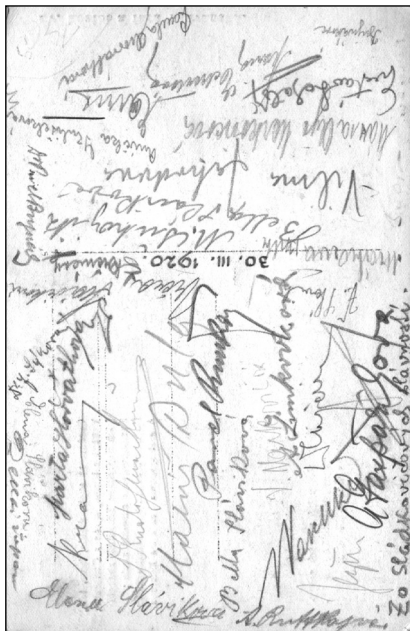
Hodnota pohľadnice však nespočíva iba v jej cene. Jej hodnota je daná vzťahom medzi zachovalosťou, tlačovou technikou, historickou

hodnotou, počnosťou výskytu, námetom a osobnou zainteresovanosťou konkrétneho zberateľa.

Zachovalosťou som sa už zaoberal. **Tlačové techniky** si vyžadujú osobitnú kapitolu. Preto sa obmedzím na suché konštatovanie, že najhodnotnejšou tlačovou technikou je litografická tlač, dagerotypia, svetlotlač a odtlačky kovorytín. **Historická hodnota** pohľadnice je

daná v prvom rade jej vekom. Nie je jednoduché určiť hranicu času, keď ešte je a keď už nie je pohľadnica historická. Pohľadnice našich hradov a zámkov, či ďalších pánskych sídli sa vydávali medzi prvými. Mnohé tieto stavby sa zachovali v skoro nezmenenom stave celé storočie a len niekto poznajúci konkrétny hrad či zámok, zistí nejakú tú zmenu aj ak porovná pohľadnice objektu teraz a pred 50 – 80 rokmi. (To nehodnotíme tlačovú techniku, ale obraz pohľadnice!) Zaniknuté, zbúrané objekty, celé ulice a námestia, zásahy do ich koncepcie, urbanistiky sú ale pohľadnicami s historickým obsahom, teda historické. Pritom môžu mať napríklad len 30 – 40 rokov.

Historickosť pohľadnice dokresluje doprava a dopravné prostriedky vo vyobrazenej lokalite, ľudia v typickom dobovom oblečení, prebiehajúca udalosť a podobne. Uvediem príklad. Kone a konské povozy sa vytratil z dedín a miest. Ak sú na dobových pohľadniciach, dokumentujú históriu dopravy v tom období, sú teda historické. Tlačová technika, používanie dlhých

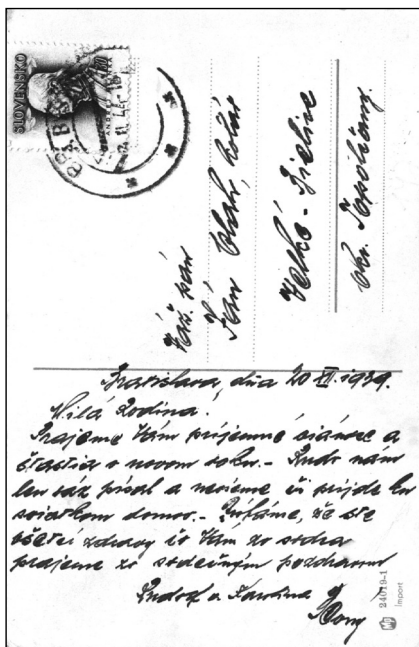

Príležitostná pohľadnica s prítlačou na obrazovej strane k 100. výročiu narodenia Andreja Sládkoviča. Adresová strana obsahuje asi tridsať podpisov účastníkov osláv, vrátane významných osobností. Možno veľmi zaujímavá pre zberateľov autogramov alebo historikov.

adries v zlomovom období, autori a vydavatelia sú súčasťou historickej hodnoty pohľadnice.

Počnosť výskytu pohľadníc, resp. objektov na pohľadniciach, je tiež dôležitá. Aj toto kritérium treba mať na zreteli, možno už pri rozhodovaní o zameraní zbier-

Námet pohľadnice posudzujeme z pohľadu zberateľského trendu v konkrétnom čase (judaiká, železnice, militárie,...), ktorý je niekedy krátkodobý a je dôležitý

Vianočná pohľadnica mala pôvodne odlepenú, možno odpadnutú poštovú známku. Pokus o jej náhradu nie je celkom vydatrený, ale na prvý pohľad nepôsobí rušivo.

ky pohľadníc. Obecne však platí, že čím väčšie mesto alebo iné sídlo, tým viac pohľadníc bolo vydaných. Tiež platí pravidlo, že najčastejšie vydávané sú dominanty obcí a miest. Podľa môjho názoru poradie najvydávanejších lokalít na Slovensku je asi takéto: Bratislava, Tatry, Košice, Piešťany. Za nimi s malými rozdielmi nasledujú Trenčín, Trenčianske Teplice, Trnava, Nitra, Prešov, Žilina, Bardejov, Sliac, Kremnica, Banská Štiavnica a viaceré ďalšie.

Na pohľadniciach miest, ktoré svojou veľkosťou nezodpovedajú počtu vydávaných pohľadníc, sa niektoré objekty opakujú aj stokrát! Za všetky spomeniem iba Vysoké Tatry (ale tu musíme zobrať do úvahy aj počet návštevníkov danej lokality). Pri budovaní zbierky treba preto uprednostňovať menšie ulice, uličky, okrajové štvrte, inštitúcie a výrobné podniky, pred kopením dominantných objektov danej lokality. Všímať si možno napríklad malé stavby, zvonice, božie muky, trafostanice, ale aj poštové schránky, obchodíky a podobne. To robí hodnotu, resp. zhodnocuje pohľadnicu voči inej, veľmi podobnej!

hlavne pre obchodníkov a rôznych šibrov, ktorí lovia veľké ryby pre svojich vyvolených zberateľov, ktorých majú „prečítaných“. Z pohľadu jednotlivca je však hodnota toho námetu, ktorý robí „on“, vyššia.

Vrátim sa k opakovanému tvrdeniu z minulosti: Zbierajte to, čo nezberajú iní. Keď to niekto po Vás začne zbierať, budete mať náskok po všetkých stránkach.

Nechcem nikomu robiť marketing, ale možno zbierať napríklad školy, banky, nemocnice, radnice, divadlá alebo čokoľvek iné. Je to jedna s ciest zhodnocovania zbierky pohľadníc. Aby som však obsiahol či potešil zberateľov žánrových pohľadníc, oni majú repertoár možností ešte oveľa širší. Predpokladám, že po vytvorení zbierok zemepisných pohľadníc, ktoré dominujú súčasnosti, nastane doba (možno je už tu!), keď žánrové pohľadnice budú stredobodom záujmu.

Rozhodnutia zberateľov sú ale vo väčšine prípadov ovplyvnené ďalšími kritériami, často veľmi osobnými. Iný je tiež pohľad obchodníka, iný je pohľad zberateľa, ako som sa o tom už párkrát zmienil. Preto je vhodné, keď obchodník nemá zberateľa „prečítaného!“ Mnohí si to veľmi dobre uvedomujú, a ani pri výberoch na burzách ich „neodhalíte“. Držím im palce, lebo určite raz budú prezentovať svoju vynikajúcu a neopakovateľnú zbierku. Toto prajem aj ostatným zberateľom pohľadníc.

Záverom dakujem čitateľom za trpezlivosť pri čítaní jednotlivých častí seriálu MŠF, za ich hlasy v súťaži o kvet Zberateľa a za toleranciu, ak som niekedy šliapol vedľa.

Alex Urminský

Doručovacie karty balíkov, cenných a iných listov

Poštové zásielky na ceste od odosielateľa k adresátovi prejdú viacerými pracovnými postupmi pošty. Podanie zásielky podľa jej druhu sa vykonáva vhadením do poštovej schránky, cestou cezpoštného doručovateľa a zapísané zásielky podaním pri priehradke pošty. Hromadní dodávatelia môžu využívať i služby zberných poštových jász. Zapísané zásielky možno podávať s podacím lístkom alebo s podacím hárkom.

Poštové zásielky sú po spracovaní – triedení a ich zaradení do zväzkov prepravované rozličnými dopravnými prostriedkami, v súčasnosti najmä automobilmi. Po príchode na dodaciu poštu sú v rámci prípravy na doručenie zapísané do dodacích zoznamov, s ktorými sa následne doručujú adresátom.

Poštové zásielky sa doručujú v rámci poštových obvodov, ktoré tvoria všetky miesta pridelené na dodávanie konkrétnej dodávacej pošty. Poštový obvod tvorí miestny doručovací obvod, vonkajší doručovací obvod a miesta bez doručovacej služby. Pošta doručí zásielky do bytu adresáta, jeho domovej schránky, do poštového priedčinku alebo balíkovej doručovacej schránky. Pošta oznamuje adresátovi príchod zásielok, ktoré nedoručuje, s výnimkou zásielok adresovaných poste restante a zásielok, ktorých odnášku si adresát vyhradil.

Doplatné a iné poplatky viaznuce na zásielke sa pri doručení vybrali od adresáta a spravidla ich úhradu potvrdzovali doplatné, výplatné známky alebo odtlačky výplatných strojov, ktoré boli umiestnené v príslušnej sume na dodacom doklade.

Dodávacia kniha balíkov a cenných listov (cenných škatúl) tl. č. 407

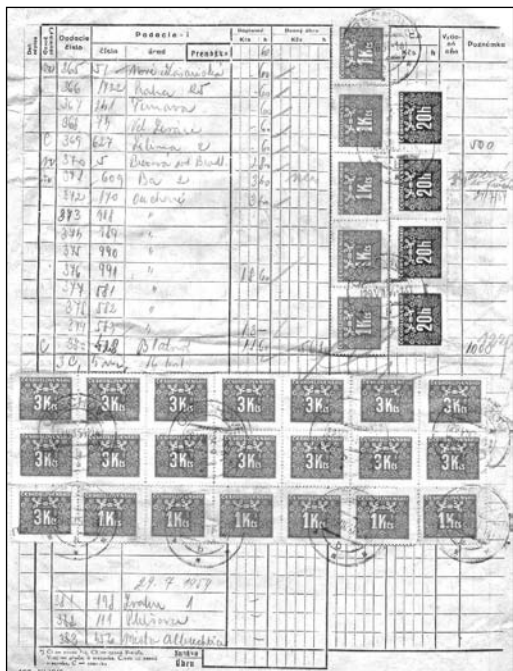
Názov tlačiva a miesto na údaj čísla listu, mesiaca a roku sú uvedené iba na nepárnych stranách dvojhárku. Toto tlačivo bolo dodávané v dvojhárkoch a možno ho zatiaľ doložiť v troch úpravách.

a) Názov tlačiva je uvedený v dvoch riadkoch s rozličnou veľkosťou písma. Odkaz na § 266 poštového poriadku je vytlačený vpravo hore. Miesto na údaj mesiaca a roku použitia v tvare 19... je vytlačené pod názvom tlačiva. Naľavo od názvu tlačiva je krúžok, kde sa odtlačila denná pečiatka. Na každej strane je miesto na zápis 32 zásielok. Na tlačive sú rubriky na uvedenie dňa zápisu, označenie (druhu) zásielky, dodacieho čísla, podacieho čísla a názvu podacej pošty zásielky.

Nasleduje dvojtýpec na uvedenie doplatného a jeho denného úhrnu, ktorý má v záhlaví i miesto na prenos podobných údajov z predchádzajúceho listu. Následné rubriky sú určené na uvedenie dobievky, cla. Informácie

Prvá strana tlačiva č. 407 Doručovacia kniha balíkov cenných listov (cenných škatúl), použitá na pošte Jasov v júli roku 1954. Vybranie doplatného viaznuceho na zásielkach bolo denne dokladované lepením doplatných známok príslušnej hodnoty.

o vydání zásielky sú v dvoch stĺpcoch obsahujúcich miesto na deň vydania a na označenie, kto zásielku vydal. V závere je miesto na poznámku. V dolnej časti je vľavo vytlačené číslo tlačiva (407) a pod rubrikami „Doplatné“ a „Denný úhrn“ miesto na celostranovú značku týchto údajov. Napravo dolu je údaj tlačiarne, v našom prípade Štátna knihtačiarň v Bratislave 1208-47. Druhá strana listu má podobný preťah údajov ako prvá s vypustením údajov z hlavičky a časti údajov na spodnej strane.

Druhá strana listu tlačiva č. 407 s vylepenými doplatnými známami za doplatné vybrané 29. júla 1954 vo výške 56,80 Kčs. Doplatné je zostavené s 15 známok hodnoty 3 Kčs + 11 známok 1 Kčs a 4 známok 20 halierov

b) Tlačivo s údajom tlače (IV-1947) má malé odlišnosti oproti opísanému tlačivu, a to: Na údaj roka je predtlač v tvare „194...“, hlavičky riadkov v hornej časti sú v jednej rovine. V dolnej časti vľavo sú vysvetlivky na uvedenie skratiek názvov zásielok, a názov súhrnného riadku má namiesto textu „Snáška“ text „Úhrn“. Podobne je to i na druhej strane listu.

c) Názov tlačiva je uvedený v dvoch riadkoch s rovnakou veľkosťou písma. Odkaz na § 266 poštového poriadku je vytlačený pod názvom tlačiva. Miesto na dátumové údaje je v pravej hornej časti tlačiva. Predtlač na údaj rokov je v tvare „19...“. Záhlavie na údaje, podobné ako na predchádzajúcej úprave tlačiva, má vrch údajov zarovnaných v jednej

rovine. Na jednej strane možno uviesť údaje o 32 zásielkach. Krúžok na odtlačok dennej pečiatky dodávacej pošty je umiestnený v strede hornej časti listu. V dolnej časti sú skratky na údaj druhov zásielok, a to: CI = Cenný list, CŠ = cenná škatula, Vrec = obyčajná vrecovka, Cvrec = cenná vrecovka, C = cenovka. Dolu vysunutý súhrn na dvojtýpec „Doplatné“ a „Denný úhrn“ má text: „Snáška / Úhrn“. Číslo tlačiva 407 s údajom o tlači je vľavo dolu.

Doručovací karta balíkov a cenných listov (veľká) tl. č. 11-055A

Záhlavie má v ľavej časti krúžok na odtlačok dennej pečiatky, napravo od neho je dvojriadkový názov tlačiva (prvý riadok je písmom veľkej a druhý riadok písmom malej abecedy). V pravej polovici záhlavia sú trojriadkové predtlače v dvoch stĺpcoch. Prvý stĺpec: Doruč. rajón / Pochôdzka / Deň. Druhý stĺpec: Číslo listu / Pošt. pracovník / Doručovateľ. Zvislé stĺpce majú podobné označenia ako predchádzajúca úprava tlačiva. O riadok hore sú vysunuté hlavičky stĺpcov: Doplatné, Doručné, Denný úhrn (tieto tri sú od ostatných oddelené hrubou čiarou), ďalej vysunuté hlavičky majú i stĺpce: Dobierka, Colná dobierka. Posledný stĺpec má dvojriadkový názov Ďalšie opatrenia/ Poznámka. Číslo tlačiva 11-055A a údaje o tlači resp. tlačiarňi sú v ľavej časti alebo rozdelené medzi ľavú a pravú časť. Stĺpce, ktoré majú hore vysunuté záhlavie, majú podobne dolu vysunuté i zápätie s dvojriadkovým názvom: „Prenáška / Úhrn“. Podobné údaje ako prvá strana listu bez údajov hlavičky, má i druhá strana. Tá má navyiac v dolnej časti vľavo predtlač „Suma“ „Kčs“ „h“ s predtlačenými viacerymi vodorovnými čiarami, pod tým text: „od doručovateľa prevzal“

		Doruč. rajón		Pochôdzka		Deň		Číslo listu		Pošt. pracovník		Doručovateľ							
Denný čas	Číslo zásielky	Pracovník pošty	Podacievia		Cena		Doplatné		Doručné		Denný úhrn		Dobierka		Colná dobierka		Ďalšie opatrenia Poznámka		
			Cena Kčs		Kčs		Kčs		Kčs		Kčs		Kčs		Kčs				
			čísto	pošta	Kčs	h	Kčs	h	Kčs	h	Kčs	h	Kčs	h	Kčs	h		Kčs	h

Časť doručovacej karty balíkov a cenných listov (veľký vzor) tl. č. 11-056A, použitou poštou Stará Lubovňa 22. 1. 1992. Doplatné za balík uvedený pod číslom 5 vo výške 5 Kčs je uhradené výplacnou známkom v hodnote 5 Kčs na pravej časti prvej strany tlačiva.

zásielok, ktoré možno na karte uviesť, a to po 12 na každej strane.

Listová doručovacia karta tl. č. 11-047

Názov tlačiva je v ľavej hornej časti. Miesto na odtlačok dennej pečiatky dodacej pošty je hore v strede tlačiva. Napravo je štvorriadková predtlač: Mesiac, rok/ List číslo/ Doruč. rajón/ Doručovateľ. Názvy rubriek zľava doprava: Deň, Doručenka, stípec bez názvu, Poznámka), Podacie číslo, pošta, Adresát, Vybrat (Sk, h), Potvrdenie prevzatia

Predná strana Listovej doručovacej karty tl. č. 11-047. Tlačivo použila pošta Senica nad Myjavou 13. 4. 2000. Za jednu zásielku uvedenú na karte bolo vybrané doplatné vo výške 25 Sk. Úhrada bola vykonaná 1 známku s hodnotou 16 Sk + 3 známkami 3 Sk. Dená pečiatka pracoviska, ktoré kartu vystavilo, má rozlišovacie znamienko „7“ a denná pečiatka pracoviska, ktoré nalepilo a znehodnotilo známky „12“.

/ vyberajúci pracovník. V strede text: „Zistil“ a napravo „Doručovateľ odovzdal“, „Kčs“, „h“ s predtlačenými viacerými vodorovnými čiarami. Posledný údaj napravo dolu je: „vytúžujúci pracovník“.

Na každej strane tlačiva možno uviesť údaje o 32 zásielkach.

Doručovacia karta balíkov a cenných listov (malá) tl. č. 11-056B

Usporiadanie hlavičky poradia a názvov stĺpcov je podobné ako pri tlačive č.11-056. Rozdiel je v počte

tia (deň, podpis).. Číslo tlačiva 11-074 a údaj tlače je vľavo dolu, údaj tlačiarne je vpravo dolu. V strednej časti sú vysvetlivky k stĺpcu „Poznámka“. VR – do vlastných rúk, NDV – náhradné doručenie vylúčené, DMV – doručenie manželovi vylúčené, EX – náhla zásielka, POZ – písomné oznámenie zanechané, EMS – zásielka zrýchlenej pošty.

Zadná strana má s výnimkou hlavičky podobnú úpravu ako predná. Na prednej strane bolo možné uviesť údaje o 10 kusoch zásielok a na zadnej o 13.

Priblíženie ďalších druhov poštových tlačív, na ktorých sa môžu vyskytovať známky malo za cieľ prispieť k pestrejšiemu dokladovaniu použitia známok v poštovej prevádzke.

Dušan Evinic

Pramene: 1. Poštový poriadok. 2. www.posta.sk. 3. Zbierka autora

NOVÁ PEČIATKA

Pošta Trenčín 1 bude 11. 12. 2009 používať príležitostnú poštovú pečiatku k 40. výročiu Galérie Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne. Autorom výtvarného návrhu na pečiatku je akademický maliar Juraj Oravec.

Celoštátna filatelistická a numizmatická burza

Bratislava

Dom kultúry – Dúbravka, Saratovská 2/A

12. decembra 2009, 8:00 hod. – 12:00 hod.

stoly: Ing. Ľudovít Böhms

☎ 02/ 4329 5360

Jednostranne razené mince - brakteáty

Pod pojmom „brakteáty“ sa všeobecne označujú strieborné mince s jednostrannou razbou a jedno- až viacnásobnou profiláciou povrchu mincového kotúčika. V čase ich vzniku sa tento termín nepoužíval, až v polovici 17. storočia napísal neznámy kronikár o minciach objavených v stene kláštora vo Walkenried (Nemecko), že sú to *nummos bracteatos* - tenké peniažteky. Tento pojem sa časom vžil a používa sa dodnes. Názov pochádza z latinského slova *bractea* (plech).

Brakteáty sú ako mince známe v strednej Európe v 12. - 13. storočí. Po dlhý čas sa považovali za jeden z typov stredovekej úpadkovej meny, napriek tomu, že sa oceňovala ich vysoká umelecká hodnota. Analýza početného materiálu z nálezov však jednoznačne dokázala, že brakteáty neboli úpadkovou menou, ale naopak, boli odrazom vynikajúcich hospodárskych opatrení, ktoré feudálna spoločnosť uskutočnila koncom 12. a začiatkom 13. storočia. Ich kvalita v mnohých prípadoch prevýšila akosť denárov a obolov z predchádzajúcich období.

Brakteáty sa vyznačovali mnohými technickými a umeleckými prednosťami. Išlo najmä o ľahšiu razbu, dokonalejší vzhľad vyrazených exemplárov, ľahšiu expedíciu a používanie v obchode, možnosť vytvárať jednoduchou metódou násobky či diely razieb. Výhodou techniky ich výroby bolo, že jediným úderom kladiva sa dalo vyraziť niekoľko mincí naraz. Z umeleckých predností treba spomenúť perfektné výtvarné spracovanie, realizáciu nových, zložitejších a realistickjších námetov. Nové chápanie brakteátov sa odrazilo aj v skutočnosti, že z denárového obdobia sa vyčlenila posledná etapa jeho vývoja a nový úsek peňažných dejín bol nazvaný obdobím používania brakteátových mincí.

Ich vznik, ako úplne novej formy stredovekých mincí, podnietila nepriaznivá situácia, ktorá v polovici 12. sto-

ročia nastala vo viacerých európskych ekonomikách. Išlo najmä o menové systémy v Čechách, Poľsku, Uhorsku. V 12. storočí tu obiehali veľké počty drobných mincí, ktoré sa úradne nazývali denármí, aj keď hodnotou to boli maximálne poldenáre. Svojou nízkou kvalitou nemohli konkurovať kvalitnejším rakúskym, talianskym či nemeckým platidlám, preto sa len málokedy uplatnili v medzinárodnom obchode. Mali čisto lokálny dosah, navyše podliehali každoročnej výmene, čím sa ešte viac znižovala ich akosť. Nízka kvalita denárov, ktoré sa zvyšujúcou prímесou meďi stávali nečitateľnými a podozrivými, či nie sú falošné, vyvolali zavedenie razieb mincí brakteátovou technikou, ktorá spočívala v nahradení vrchného razidla iba tzv. brakteátovým puzdrom, vystlaným mäkkým materiálom (koža, plst a pod.) Mincová zmes, ktorá obsahovala 60 % striebra, nemohla byť príliš tvrdá, aby bol mincový obraz zreteľný a pri jednom údere sa vyrazilo viac vyhovujúcich mincí. Takéto mince viac vyhovovali zmeneným hospodárskym podmienkam doby a dalo sa s nimi obchodovať v širšom geografickom regióne. V neposlednom rade významným prínosom brakteátovej razby bol aj rozvoj mincovej ikonografie, kde sa prejavili najlepší umelci neskororománskeho a včasnogotického umeleckého štýlu; zväčšil sa počet prezentovaných výjavov a námetov. V uhorskom mincovníctve sa brakteáty vyskytovali najmä za vlády Belu IV. (1235 - 1270).

V numizmatickom zbierkovom fonde Východoslovenského múzea v Košiciach sa nachádza 13 kusov brakteátov, ktoré dokumentujú záverečnú časť denárového obdobia uhorského mincovníctva, tzn. koniec 12. a začiatok 13. storočia.

Mgr. Katarína Zozuláková

Zaujímavosti výplatných známok Kultúrne dedičstvo Slovenska

S príchodom novej meny - eura Slovenská pošta vydala 2. januára 2009 doteraz jednorazovo najpočetnejšiu emisiu „Kultúrne dedičstvo Slovenska“, v ktorej bolo 12 známok (8 známok najmenšieho formátu s nominálnymi hodnotami zodpovedajúcimi eurominciám, tri ošetrové známky stredného formátu a jeden háraček). Pozrime sa bližšie na súhrn poznatkov o najbežnejších - výplatných známkach tejto emisie.

Všetkých osem známok má najmenší formát a sú tlačené kombináciou rotačnej ocelotlače s hlbkotlačou na stroji Wifag. Základná tlač všetkých známok prebehla s dostatočným predstihom už v októbri 2008. Následne boli všetky poštové úrady na Slovensku zásobené dostatočným množstvom týchto známok a pripravené na nástup novej meny. Všetky tieto známky, okrem jednej, už boli aj dotlačávané. Vplyv na ich potrebu v poštovej prevádzke (najmä najnižších a najvyšších hodnôt) malo marcové vyskladnenie zásob známok v korunovej mene (prevažne háračekov a malých PL, všetko vyšších nominálnych hodnôt), zvýšenie poštovného od 1. júla 2009 a stiahnutie všetkých známok v korunovej mene z poštových úradov k 31. júlu 2009.

Známka 1 c „Kopčany“ bola tlačená 16. a 17. októbra 2008. Dotlačaná nebola a po zvýšení a zaokrúhlení poštových poplatkov od 1. júla 2009 nastala situácia, že jej dotlač nie je potrebná. Vo zvýšenej miere sa spotrebúvala pri dofrankovaní 33 c známok na 40 c.

Známka 2 c „Boldog“ bola tlačená 27. a 29. októbra 2008, známa je dotlač z 20. júla 2009.

Známka 5 c „Švitice“ bola tlačená 20. a 21. októbra 2008, dotlačaná bola 12. a 13. augusta 2009.

Známka 10 c „Pominovce“ bola tlačená 22. a 23. októbra 2008, dotlačaná bola 12. februára 2009.

Známka 20 c „Svätuš“ bola tlačená 9. októbra 2008, prvá dotlač prebehla 4. februára 2009 a druhá dotlač 13. a 14. augusta 2009.

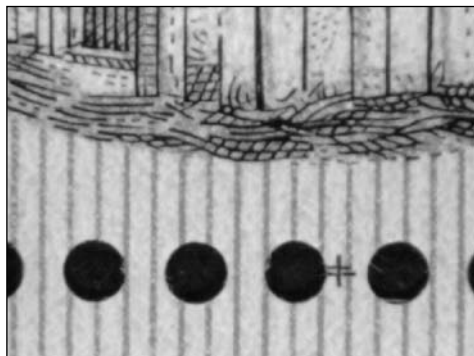
Známka 50 c „Spišská Kapitula“ bola tlačená 10.

a 13. októbra 2008, dotlačaná bola 10. a 11. februára 2009.

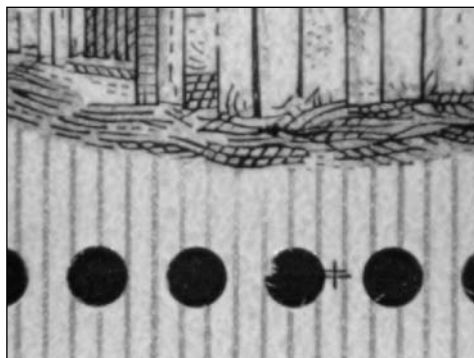
Známka 1 € „Biňa“ bola tlačená 6. a 7. októbra 2008, dotlačaná bola 5. a 6. februára 2009.

Známka 2 € „Dražovce“ bola tlačená 14. a 15. októbra 2008, dotlačaná bola 9. februára 2009.

Na troch známkach špecialisti našli výrazné doskové chyby a retuše. Známka **5 c** má na dolnom okraji ZP 2/57 svetlejšie zvislé červené linky.

ZP 2/57 bez DCH

ZP 2/57 DCH

Známka **10 c** má na ZP 2/61 v prvom písmene „O“ názvu „SLOVENSKO“ oranžovú škrvnu a pri vyššom zväčšení vidieť, že zvislé oranžové šrafovanie bolo opravené. Stalo sa tak pravdepodobne ešte pred začatím tlače, takže výzor pôvodnej chyby nepoznáme. Pred dotlačou bolo toto ZP retušované druhýkrát a škrvna bola odstránená.

ZP 2/61 RE 1

ZP 1/74 DCH

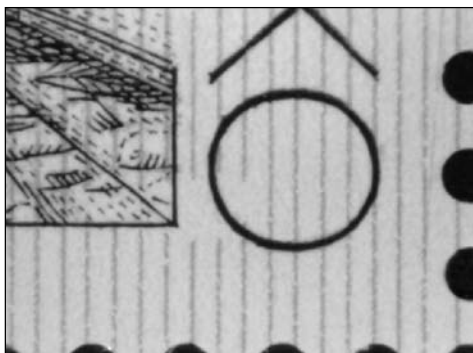

ZP 2/61 RE 2

ZP 1/74 RE DCH

Nesporovaná zostala chyba na ZP 2/97, kde je prerušených sedem oranžových liniek vľavo od druhého písmena „O“ názvu „SLOVENSKO“.

ZP 2/97 DCH

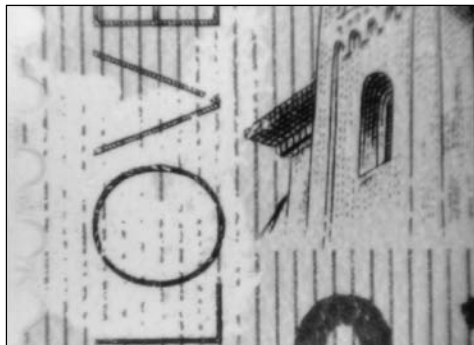

447 posun zúbkovania

Poslednú a najvýraznejšiu doskovú chybu má hodnota **50 c** - hnedú škvrnu v hodnotovej číslici „5“ na ZP 1/74. V dotlači bola táto dosková chyba odstránená.

Pre špecialistov je zaujímavý aj údaj o papieri a zúbkovaní týchto výplatných známok. V základnej tlači všetkých hodnôt a v 1. dotlačí hodnoty **20 c** bola použitá perforačná zostava s malým priemerom perforačných otvorov, v ostatných dotlačiach iná zostava, so stredným priemerom otvorov. Pri niektorých známkach sa zaznamenali kvantitatívne odchýlky luminiscencie papiera (rôzna intenzita luminiscencie).

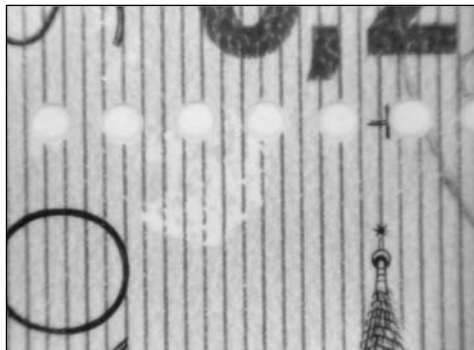
Známe sú aj výrobné chyby. Reprodukujem silne decentrované zúbkovanie na hodnote 1 € a náhodné nedotlače na známkach **20 c** a **50 c**. Tie sú spôsobené nečistotami na povrchu papiera, ktoré sa z neho uvoľňovali počas tlače a s nimi odpadla aj v danom momente už natlačená farba.

442 nedotlač 2

442 nedotlač 1

442 nedotlač 3

444
nedotlač

Za poskytnutie archívnych materiálov ďakujem pracovníkom Slovenskej pošty - Poštového múzea v Ban-

skej Bystrici a tiež spolupracovníkovi Geroldovi Tannenbergerovi z Nitry.

Miroslav Gerec

Operence – spoločníci človeka

RELIKTY VTÁČEJ RÍŠE

Stav živočíšstva v strednej Európe sa v súčasnej dobe odhaduje okolo 40 000 druhov. Existencia takého veľkého množstva živočíšných druhov podmienuje predovšetkým výhodná geografická poloha územia v strede európskeho kontinentu. Vyznačuje sa značnou vertikálnou členitosťou terénu, v ktorom sa striedajú rozličné biotopy, ako sú vody, brehy vôd, lúky, polia a lesy. Už v dávnych geologických dobách prenikali na toto územie živočíchy z rozličných oblastí európskeho a ázijského kontinentu. Na začiatku trefohôr nastáva suchozemské spojenie európskeho kontinentu s ázijským, v dôsledku čoho do Európy preniká celý rad druhov, prísušníkov **angarskej fauny**.

Podstatné zmeny v zložení fauny strednej Európy nastali v dôsledku ochladzovania podnebia v pleistocennom období, v ľadových dobách. Do Európy prenikajú zo severovýchodu a severu chladomilnejšie druhy, kým teplomilné ustupujú do južnejších oblastí alebo hynú. Z ľadových dôb sa v stredoeurópskej faune udržali niektoré druhy živočíchov, ktoré kedysi obývali severnú tajgu a tundru. Patria k nim niektoré druhy vodných červov, kôrovcov (Žiabronožka severská *Branchinecta paludosa*, ktorá žije vo Vysokých Tatrách v Hornom Furkotskom plese), ulitníkov, pavúkov a viac druhov hmyzu, niektoré druhy vtákov, ako napríklad dubník trojprstý, drozd kolohrivý a iné, a tiež cicavcov.

Proces osídľovania strednej Európy novými živočíšnymi druhmi pokračuje aj v historickom období, keď človek pomerne rušivo zasahuje do prírodných podmienok. Klíči je lesy, na ktorých vzniká kultúrna step. Tým sa vytvorili priaznivé podmienky na uchytenie sa niektorých druhov. Len nedávno prenikol do strednej Európy z vtákov kanárik poľný (*Serinus serinus*) a hrdlička poľná (*Streptopelia decaocto*) a niektoré druhy hmyzu. Človek sa tiež „zaslúžil“ o zavlečenie druhov hmyzu, ktoré sa potom stali členmi našej fauny. Žiaľ, aj niekoľko vážnych škodcov, ako filoxera viničová, pásavka zemiaková, spridača americký a iné.

Dateľ trojprstý alebo staršie

Ďubník trojprstý (*Picoides tridactylus* L. čelad *Picidae*) je veľký ako drozd čierny – meria asi 23 cm, rozpätie krídiel má 40 cm. Jediný zo stredoeurópskych datlovcov nemá na nohách palec. Charakteristickým znakom druhu je kombinácia bielej a čiernej farby v prúžkoch, čierne krídla a biely pozdĺžny chrbtový pás. Samce majú vrch hlavy zlatožltý, samice sivastý. Ďubníky trojprsté obývajú ihličnaté, zriedkavejšie zmiešané lesy. Žijú však vo vyšších polohách v strednej Európe, ale aj v severnej Afrike a Prednej Ázii ako pozostatok doby ľadovej. Hniezdia v dutinách stromov, hniezdny otvor si vyzobávajú obaja rodičia. Samica raz ročne,

v apríli až máji, znáša štyri až päť bielych vajíčok, na ktorých sedia obaja rodičia a obaja aj krmia mladé v hniezde. Žerú hmyz spod kôry stromov, príležitostne aj lesné plody. Ozývajú sa krátkym „ygg“ alebo „kjek“.

Drozd kolohrivý (*Turdus torquatus* L. čelad drozdovitých *Turdinae*) meria 23 až 25 cm. Samec je celý čierny so žiarivo bielou polmesiacovitou škvrnou na prsiach, samica je hnedšia s hnedastou prsnou škvrnou. Žije vo vrchoch Európy, Malej Ázie a za Kaspickým morom. Zdržiava sa prevažne na okrajoch horských ihličnatých lesov, na vlhkých lúkach, ale aj v bučinách alebo v porastoch kosodreviny. Hniezdo si stavia z trávy, machu a lišajníkov, spravidla nízko nad zemou v hustých ihličnatých stromoch, v kosodrevine, niekedy dokonca i priamo na zemi. Samica znáša štyri až päť modrozelených, hrdzavohnedoškvrnitých vajíčok, z ktorých sa liahnu mláďatá na 14. až 15. deň. Rovnako dlho v hniezde krmia mladé obaja rodičia. Živí sa hmyzom, červami, slimákmi, ktoré lovia na menších vlhkých lúkach, na okrajoch lesov, ale aj v okolí obývaných obydlií, a na jeseň lesnými plodmi, poväčšine čučoriedkami.

Spev tohto vtáka z čelade drozdovitých je výrazný, a býva zložený z dvoch až štyroch slabík. Lieta prudko a pri lve na zemi divoko poskakuje.

Oba spomínané druhy patria medzi užitočné vtáky a sú chránené.

Jozef Solava

Spoločné vydania (18)

Narodenie nášho Pána Ježiša Krista

Pod takým názvom vydali spoločné trojznamkové vydanie Malta a Vatikán 20. 11. 2007. Aj vianočné známky môžu byť témou spoločného vydania, aj keď táto téma je veľmi zriedkavá, napríklad v roku 2004 vydali spoločné vianočné známky Belgicko a Nemecko, alebo v roku 2008 Nemecko a Vatikán.

Malta nám nie je až taká neznáma, pretože je jed-

Arti v Neapole. Už jeho rané práce boli majstrovské a sú vystavené v múzeu Fine Arts vo Vallette. Najprv maloval krajinky, portréty a zátiašia, neskôr prešiel na náboženské témy. Jeho malbami sa môže popýšiť asi 15 z 364 maltských kostolov, múzeá a galérie na Malte a v Taliansku. Veľa jeho obrazov je v súkromných zbierkach. Bol zakladateľom modernej maliarskej školy na Malte.

nou z letných destinácií. Netreba zabudnúť, že leto tam trvá viac ako pol roka a aj počas Vianoc teplota môže vystúpiť na 20° C. Kto priletel na Maltu, určite prešiel popri starobyľom mestečku Luqa, s ktorým je spojené toto spoločné vydanie, pretože na jeho okraji je maltské medzinárodné letisko. Na stene jedného z kostolov

v Luqe visí aj obraz najznámejšieho maltského maliara Giuseppe Caliho, ktorý sa narodil v neďalekej Vallette 14. 8. 1846 v hudobníckej a maliarskej rodine neapolského pôvodu.

Giuseppe bol už od mala veľmi nadaný na malovanie, a preto ho rodičia poslali učiť sa do Mancinelliho akadémie Belle

K jeho vrcholným prácam patrí oltárny obraz sv. Dominika v Porto Salve - Vallette, obraz sv. Františka v kostole sv. Františka vo Vallette, ale aj obraz Narodenie nášho Pána Ježiša Krista v Luqe, ktorý je zobrazený aj na známkach. Pre jeho obrovskú chuť do práce a množstvo namalovaných obrazov ho volali čert so štetcom.

Zomrel vo Vallette 1. 3. 1930, bol ženatý a mal desať detí. Jeho syn Flamiro sa tiež stal maliarom.

Všetky tri známky sú štvorcové rozmerov 35 x 35 mm a s perforáciou 14 1/4 v oboch smeroch. Netradične začnem druhou známkou vianočnej emisie z dôvodu, že na tejto je celý obraz Caliho. Zvyšné dve známky zobrazujú len detaily obrazu. Takže druhá známka zobrazuje tradičný motív narodenia Ježiša Krista v hospodárskej budove na drevených jasiach na slame. V zlatom reze (optickom strede) je umiestnený takmer nahý práve narodený Ježiš so svätožiarou osvetľujúcou okolie. Vľavo sa nad Ježiša nakláňa Mária s rastodne

zdvihnutými rukami v červených šatách, modrom plášti a s bielou šatkou na hlave, teda typickým zobrazením, kde každá z farieb má svoju symboliku.

Za Ježišom sú dve zahalené ženy, oblečené v tmavších odevoch, aby nevystupovali do popredia a nekonkurovali ústrednej udalosti na obraze. Staršia zo žien ešte drží okolo ramien malé dievčatko s darom. Iní maliari zvykli namiesto dievčatka malovať kľačiacu postavu, aby vznikol dojem množstva ľudí, ale prehľadne usporiadaných. V pozadí, mimo osvetlenia Ježišovej svätožiar, stojí Jozef opierajúci sa o palicu v pravej ruke a okno, pričom pozoruje kométu (Betlehemskú hviezdzu), teda je odvrátený od Ježiša, čím odpútava pozornosť pozorovateľa iným smerom. Kamenná podlaha, aj steny, ako aj zahalené ženy evokujú chlad noci, ale takmer nahý Ježiš a Mária s roztvoreným plášťom, ako aj dievčatko v letných šatkách evokujú teplotu a radosť z narodeného spasiteľa sveta. Okolie ústredného motívu sa stráca v tme. Celkom vpravo sa z tmy slabochrtá hlava kravy. Hore v obraze známky je aj jej hodnota 16 c a štátny znak Malty na maltskej známke a štátny znak Vatikánu na vatikánskej známke. Vľavo od obrazu je tenší okrový zvislý pás, v ktorom je názov krajiny v červenej farbe. Vpravo je hrubší zvislý, tiež okrový pás s názvom emisie na maltských známkach v maltčine, na vatikánskych v latinčine a rímskym rokom 2007 a hodnotou 0,37 € na maltskej známke a 0,65 € na vatikánskej, taktiež v červenej farbe.

Prvá známka emisie zobrazuje detail len s Máriou a Ježišom v jasiach. Biela farba pozadia prechádza do svetlomodrej. Tiež svetlomodrej farby sú oba zvislé pásy. Texty sú rovnaké ako na predchádzajúcej známke, ale v čiernej farbe. Maltská známka má hodnotu 8c/ 0,19 €, vatikánska 0,60 €.

Posledná známka taktiež zobrazuje Ježiša v jasiach, ale aj s malým dievčatkom nesúcim dar. Pozadie je biele a prechádza do svetlomodrej, v rovnakej farbe sú oba zvislé pásy, texty sú čierne. Maltská známka má hodnotu 27 c/ 0,63 €, vatikánska 0,85 €.

Známky navrhla Maltská pošta, pre obe krajiny ich ofsetom vytlačila firma Printex Malta. Maltské známky majú priesvitku v tvare maltského kríža. Známky boli vytlačené v TL s 10 známkami rozmerov 105 x 210 mm. Náklad vatikánskych známok bol 300 000 kusov. Právne a ľavé okrajové polia TL oboch krajín nesú striedavo text „Spoločné vydanie Vatikánu a Malty“. Na okrajových poliach stredných známok sú štátne znaky Malty a Vatikánu.

-dn-

Na návšteve v ateliéri akad. maliara Ivana Schurmana

Keď študujete dejiny výtvarného umenia alebo čítate životopisy významných osobností umenia, všimnete si, že mnoho významných maliarov sa z vidieka sťahovalo do hlavných miest krajiny, kde čerpali (aspoň v to dúfali) a hľadali viac a lepšie námety pre svoje obrazy. Takýmto „dostaveníkom“ a centrom výtvarného umenia bola známa štvrt v Paríži Montmartre so svojim Place du Tertre. Sú aj opačné prípady, keď maliar opustí mesto a svoj ateliér vybuduje na vidieku, kde hľadá inšpirujúci priestor vytvorenie svojich diel. Tým druhým príkladom (u nás) je popredný tvorca slovenských poštových známok, voľnej grafiky, kresby a knižnej ilustrácie akademický maliar Ivan Schurmann. Bratislavský rodák, narod. v roku 1935, prežil svoje detstvo na Vajnorskej ulici neďaleko tzv. Kuchajdy a ešte rozostavaného Tehelného poľa, či jedného z prvých moderných sídlisk Nová Doba.

Táto, vtedy okrajová Bratislava, poskytovala dostatok priestorov na naháňanie futbalovej lopty alebo v zime behania za pukom. Nečudo, že aj mladík Ivan mal dost možností na prirodzený pohyb a športovanie, ktoré dnešným deťom a mládeži tak chýba. Svedkovia doby ho mohli vidieť športovať vtedy s rovnako mladým Jožom Golonkom alebo so „Sršňami“, budúci hokejistami bratislavského Slovana a reprezentácie ČSR. Ale športové náčinie mu nebolo osudom ani určenou budúcnosťou. Zvítazila láska a nadšenie k výtvarnému umeniu, preto jeho kroky po základnej škole viedli na bratislavskú ŠUP-ku (školu umeleckého priemyslu) a po jej ukončení v rokoch 1956 - 1962 na Vysokú školu výtvarných umení v Bratislave. Tu mal šťastie na svojich pedagógov (aj spolužiakov), jedným z nich bol vynikajúci profesor Vincent Hložník (a spolu s ním študoval Albín Brunovský). Majstri výtvarného remesla viedli svojich poslucháčov k tomu, aby ovládli všetky taje výtvarného umenia, nevyimajúc ani „drobné“ umelecké grafické diela v podobe poštových známok. Tak aj Ivan Schurmann, už ako akade-

mický maliar po absolvovaní VŠVU, sa zapojil do vyhlásenej súťaže, venovanej v roku 1971 30. výročiu vyhladenia českých Lidíc. To bol jeho prvý a hneď úspešný krok do známkovej tvorby.

Sedemdesiate roky boli československej filatelii priaznivo naklonené. Boli obdobím rastu členstva, ovplyvňovaného kvalitnou tvorbou československých známok, vychádzajúcich z tradícií českej ryteckej školy a ocelorytiny reprezentovanej menami Seizinger, Schmidt, Schneider a ďalšími, z mladších rytcov J. Herčík, M. Ondráček aj iní. Akad. mal. Ivan Schurmann však prináša do známkovej tvorby predsa niečo nové, jeho výtvarné návrhy poštových známok (aj ďalšie výročie „Lidíc“

v roku 1982) obohacujú tradičnú ocelorytinu farebnosťou, ktorá zaujme a upúta každého užívateľa poštovej známky, pozmenenou kompozičnosťou, čím povyšuje umeleckú hodnotu aj estetičnosť známky. Druhú významnú skupinu Schurmannových návrhov tvoria známky so športovými námety, ku ktorým má z vlastných životných skúseností

blízko, preto ich obohacuje celkom prirodzene okrem jemu vlastnej farebnosti aj naznačeným pohybom. Také sú známky k 100. výročiu MOV (vrátane kupónu známky). Ale to už prechádzame k slovenskej známkovej tvorbe. Nevyhýba sa ani portrétnej tvorbe na známkach, vyzáruje z nich ľudskosť (maliar Jaroslav Benda na známke ku Dňu poštovej známky v r. 1988) alebo básnik Taras Ševčenko a skladateľ M. P. Musorgskij v emisii Výročie osobností 1989 aj jeho posledná slovenská známka z r. 2009 Aurel Stodola.

Nie je účelom príspevku vymenovať všetky známky navrhnuté I. Schurmannom. Filatelisti si ich nájdu v katalógoch poštových známok. Ale pri dvoch emisiách sa musím pozastaviť, pretože tvoria prvenstvo v autorstve, ba sú priam raritou v zberateľskom pohľade na slovenskú poštovú známku. Filatelisti vedia, že československá známková tvorba bola „klasicická“ s používanými

tlačovými technikami, najskôr knihtače, potom najmä ocelotlače alebo občas i ofsetu. Viacmenej takou raritou je vydanie doručovacích skautských známok z roku 1918 reliéfnou tlačou, čo československá pošta neskôr už nikdy nezopakovala.

Až vydanie valentínskeho „Srdiečka“ na Slovensku v roku 2004 podľa návrhu Ivana Schurmanna bolo ďalším pokusom (a to úspešným) s využitím reliéfné tlačovej techniky v kombinácii s hĺbkotlačou.

Druhou jedinečnosťou Schurmannovej známokovej tvorby bude už jeho nikdy neodškriepiteľné prvenstvo autorstva v podobe vydania poštového háračka prezidenta Ivana Gašparoviča v roku 2009 zlatou farbou s využitím (po prvý raz na Slovensku!) temorazby. Bohužiaľ, z nepochopenia a hlavne nekvalitnej reprodukcie

na internete sa tento veľmi pekne autorsky vydaný poštový háraček s vynikajúco výtvarne spracovaným portrétom prezidenta SR Ivana Gašparoviča na pohľad vystihnuteľnými jednoduchými líniami (na rozdiel od iného realizovaného návrhu portrétu I. Gašparoviča na známke Martina Činovského), umiestneného na ploche háračka medzi prezidentskou štandardou a štátnym znakom SR, stretol s nepochopením najmä skupiny filatelistov, aj keď obrazne povedané, po jeho vydaní sa napriek vyššiemu než „bežnému“ nominálu 1 euro po ňom len tak zaprášilo. Na poštách ho už budete márne hľadať, pretože skončil ukrytý v zásobníkoch filatelistov. (A všímaví filatelisti sa pýtajú, prečo toto výtvarné dielo, akým nesporne každá poštová známka je, nenesie aj meno autora, podobne ako ostatné slovenské známky tlačené ofsetom alebo z ocelorytiny? V tomto prípade tu neplatí autorský zákon alebo ide o výnimku z pravidla alebo nedopatrenie?)

Ale vráťme sa k predmetu článku. Akademický maliar Ivan Schurmann hľadal v Bratislave priestor na ateliér pre svoju tvorbu. Našiel si možnosť na realizáciu svojich nápadov neďaleko Bratislavy na Záhori, v Plaveckom Štvrtku. Chopil sa ponúkanej príležitosti. Prebudoval starú sedliacku chalupu na dolnom konci obce s rozsiahlou záhradou a hospodárskymi priestormi na

ubytovanie, výtvarnú činnosť aj relax. Po zazvonení na tlačidlo zvončeka sa pri bráne ako prvá objaví (to zistíte hneď podľa sluchu) dychčiaca a fučiaca čierna fenka vĺčiaka Linda, ktorá po otvorení majstrom Schurmannom zvedavo, ale priateľsky (!) poskakuje okolo návštevníka, aby si ho dokonale preverila. Na samom konci typicky dlhého, do dvora orientovaného sedliackeho domu, je vchod do ateliéru s presklenými dverami aj veľkými oknami. A ste doma, s pochopením farebnosti Schurmannových návrhov, lebo pohľad do dvora aj záhrady bol aj vďaka nenapodobiteľnej farbistej jeseni na Záhori jednoducho nádherný. Pohľad ako stvorený

na inšpiráciu. Zelená farba trávy a hnedočervená jesenná farba listov stromov s pohľadom na blízky hrebeň Malých Karpát alebo na koniec zatravnenej záhrady s ovocnými stromami sa priam ponúkajú na realizáciu štetcom a olejom na maliarovom plátne.

Vstupom do miestnosti ma v prvom rade ovanula vôňa čerstvo napečených tvarohovo-makových koláčikov, starostlivo pripravených pani Majkou, ku ktorým sa o malú chvíľu pridala rozvonjavajúca káva. V jednom rohu pohodlná pohovka so stolkom a sedačkami. Pri stenách vysoké police s knihami a v rohu miestnosti maliarsky stojan s rozpracovaným obrazom. Žiadna typická vôňa ateliérov olejových farieb a terpentínu, na stenách majstrove obrazy, oproti pohovke výber z diel neďavno skončenej poslednej výstavy v Záhorskom múzeu Skalica. Rozhovor je príjemný, táhá sa ako niť od detstva, cez

školské roky, umelecké štúdium a prácu, vlastnú maliarsku činnosť až po organizáciu výstav, ktorých bolo neúrekom doma aj v zahraničí - vlastných aj kolektívnych. Akademický maliar Ivan Schurmann s výstavami pochodil prakticky celú Európu, naposledy v zahraničí vystavoval v Berne a v Ženeve, práve teraz sa pripravuje na Moskvu a domácu výstavu v bratislavskom prezidentskom paláci.

Spomína spoluprácu s majstrami rytiny v svojich známkach, ktorými boli M. Ondráček, V. Fajt, J. Schneider a J. Herčík, zo slovenských rytcov sa zmieňuje

o rytinách Martina Činovského, o Rudolfovi Cigánikovi, Ferovi Horniakovi. Popri tom má a mal vždy množstvo organizačnej činnosti vo Zväze slovenských výtvarných umelcov a dlhoročnú prácu v bývalej federálnej komisii československej známky, v ktorej vedúcim známkovej tvorby bol Rudolf Fischer, kde spoločne s Jozefom Balázom a Albinom Brunovským ako jedni z mála slovenských členov komisie presadzovali na československých poštových známku slovenské námety a prácu slovenských výtvarných umelcov. A nevyhýba sa ani hodnoteniu spolupráce s filatelistami, konkrétne pri inauguračných známok, výstavách alebo kontaktom na Slovenskú spoločnosť olympijskej a športovej filatelie, pretože z tohto odboru olympizmu a športu vôbec vytvoril vcelku solídny počet známok (a vydatených, pozn. JM).

Počet československých a slovenských poštových známok, ktorých je autorom výtvarných námetov, sa ráta na desiatky. Realizované známky, FDC a pečiatky tento počet znásobujú, prekračujú stovku. To všetko radí akad. maliara Ivana Schurmanna k našim súčasným najvýznamnejším tvorcom poštových známok. Prijemné stretnutie sa chyli k záveru. Niekoľko autogramov, FDC a hárčecov na rozlúčku budú ešte dlho pripomínať chvíle strávené s majstrom Ivanom Schurmannom. Na záver mu želáme v mene filatelistov veľa tvorivých nápadov aj sil na ich realizáciu. Aby jeho poštové známky, a nielen ony, všetky jeho diela, ešte dlhé roky prinášali radosť z umenia, z drobnej poštovej grafiky, ktorá prekračuje hranice všedného a robí sviatok pri pohľade na miniatúrne výtvarné dielo.

Mgr. Ján Mička

MÁTE SLOVO

Neprijemná zvesť sa potvrdila

A je to tu. Čo sa len šepkalo medzi zberateľmi, je pravda. Zberateľ, s veľkým „Z“ prestáva vychádzať, tak to uviedol vydavateľ v novembrovom čísle časopisu. Redakcia na tom nič nemôže zmeniť. Co je psáno, to je dáno, hovorí sa u našich bratov za riekou Moravou. A my za druhým brehom iba pokračujeme v doterajšom trende: pred niekoľkými rokmi vychádzala (a skončila) Nitrafila, skončila aj Martinia, prestalo vychádzať aj zopár klubových spravodajcov, a tak sa nedá asi nič robiť. Bola tu Slovenská filatelia, ktorú nahradil veľmi dobrý a čitateľmi obľúbený Zberateľ, ale... Slovenskí zberatelia, najmä filatelisti tak zostanú bez jediného odborného časopisu, ktorý sa za roky vychádzania vyprofiloval na ťažko nahraditeľnú pomôcku a príručku zberateľov. Nespomínam tu pravidelné vychádzanie Spravodajcu ZSF, ktorý má iné poslanie, rozsah aj odborné zameranie a ktorý je v podstate štvrťročníkom. Aspoň že to.

Neostáva mi teraz nič iné, len podakovať redakcii za všetku doterajšiu prácu, námahu spojenú s vydávaním, zostavovaním obsahu, hlavne za to, že v posledných rokoch vychádzal Zberateľ so železnou pravidelnosťou v prvých dňoch mesiaca. Isto to bolo aj vďaka spolupracovníkom, prispievateľom do pravidelných rubrik, ale bez zodpovednej práce šéfredaktora a jemu „podriadených“ by to samo určite nešlo. Nuž, vďaka vám všetkým zodpovedným za to. A na záver si myslím (verím tomu) že táto situácia, tento stav je len prechodný a krátkodobý, že sa čoskoro dočkáme ďalšieho vydávania časopi-

su, pokračovania v jeho prospešnej práci pre slovenských zberateľov.

J. M.

Spomienka na roky minulé

Náš čitateľ z Mirkovic nám pri príležitosti 20. výročia novembra 1989, v rámci spomienky na roky prechádzajúce, poslal fotokópiu prednej strany obálky listu adresovaného v roku 1960 v rámci bežnej korešpondencie z Chicaga do Prahy.

Na obálke boli vylepené štyri známky nominálnej hodnoty 4 c s portrétom prvého prezidenta ČSR Tomá-

ša G. Masaryka, ktoré Spojené štáty americké vydali pri príležitosti 110. výročia jeho narodenia (Ml 774). Avšak list po príchode do krajiny adresáta bol opatrený nálepkou Non admis / Nepřípustné a odtlačkom pečiatky Retour (späť).

Aj to je dôkaz, ako známky boli tiež súčasťou politického boja, keď obraz prezidenta Masaryka bol dôvodom na vrátenie zásielky odosielateľovi. (red.)

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

12

Posledné vyhodnotenie súťaže zaznamenalo zvýšený záujem súťažiacich, vyrovnanosť na prvých dvoch a ďalších dvoch miestach.

Víťazom desiateho kola, rozdielom troch hlasov, sa stala Malá škola filokartie, pred autorom známky k BIB a Josefom Herčíkom. Tretie miesto patrí operencom, štvrté je SND so svojou jubilejnou sezónou. Spoločné vydanie je piate a poltucet uzatvárajú balíky vrátené z úložne v Trnave.

V 10. kole teda bodovalo 15 príspevkov (v predchádzajúcom kole 13 a počet vašich odpovedí sa zvýšil na 43, za všetky ďakujeme).

Hlasy vo vyhodnocovanom kole boli rozdelené tak, že príspevky na prvých šiestich miestach získali 84 % všetkých vašich hlasov.

■ Vyhodnotenie 10. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky správne identifikovali všetci súťažiaci – vyobrazený bol detail známky č. 444 z emisie Kultúrne dedičstvo Slovenska, nominálnej hodnoty 1 euro, vydané 2. januára 2009.

2. otázka – Na otázku „Akú zásielku možno vyplatiť jednou takou známkou?“ mala byť: List 2. triedy do 1000 g v tuzemsku alebo list T1 50 g do Európy, alebo doporučený list T2 50 g v tuzemsku. Správne odpovedali všetci súťažiaci, keď stačilo odpovedať len jednou možnosťou.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v októbrom čísle Zberateľa najviac páčil) vaše hlasy (27) udelili prvé miesto **A. Urminskému** za pätnástu časť **Malej školy filokartie**, druhá priečka patrí **A. Paulinyovej** za príspevok **O autorovi známky k BIB a R. Fischerovi** za esej **Životopisné hrátky mistra rydla**; získali po 24 hlasov. Na treťom mieste za 16 hlasov je **J. Solava** za ďalšiu časť seriálu **o Operenoch, spoločníkoch človeka – Drop veľký**. Na štvrtom mieste (15 hlasov) skončil **R. Klímova** za **SND otvorilo 90. sezónu. dn za Spoločné vydanie (16) Najvyššie štátne vyznamenania** získal piate miesto za 9 hlasov. Poštová história v podaní **D. Evinica** v príspevku **Balíky vrátené z Poštovej ohlasovne a úložne v Trnave** získala 8 hlasov, a tým šieste miesto.

Ďalších osem príspevkov získalo 1 až 3 hlasy.

Výhercami desiateho kola VIII. ročníka súťaže sú **Ivan Krútel, Valaská** (poukážka firmy Zberateľ na

nákup tovaru v hodnote 8,30 eura) a **Jozef Pivarník z Michaloviec** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 5 eur).

Za účasť v súťaži počas celého jej trvania všetkým súťažiacim úprimne ďakujeme, vaše odpovede, ohlasy pripomienky a názory pomáhali tvoriť tento časopis.

Redakcia

- Zostal som veľmi smutný, že končíte. Ďakujem Vám. **Michal Bukovčák, Bratislava**
- S úctou Vám pán Kulhánek ďakujem za 15 rokov poctivej práce. **Martin Pliešovský, Hnúšťa**
- Mne osobne budú chýbať odborné články od p. Evinica, Urminského a ďalších. **Jaroslav Bakajsa, Palín**
- Každý mesiac som netrpezlivo čakal na nové číslo, ktoré som prečítal od začiatku do konca. Peter Mikúšik, Zlaté Moravce
- Časopis Zberateľ bol vynikajúci a bude určite chýbať zberateľskej verejnosti. **Anton Pašteka, Malacky**
- Bude nám veľmi chýbať, veď kde budeme brať zaujímavosti, inšpiráciu a nové podnety k zberateľským aktivitám? **Daniel Čížmár, Trebišov**
- Jeho úroveň som považoval po každej stránke za vynikajúcu, na príchod každého čísla som sa vždy veľmi tešil. **Ján Somora, Šala**
- Všetko na svete má svoj začiatok a svoj koniec, tak je to aj s našim časopisom. Škoda, že odchádza to, na čom som sa každý mesiac tešil. Prinášal v prvom rade poučenie, radu i aktuálne oznamy. V súťaži bolo ťažko vybrať tri články, všetky boli starostlivo pripravené. Chcem sa vám z celého srdca poďakovať za pekné chvíle strávené s časopisom. **Jozef Solava, Nitrianske Pravno**.

Ďakujeme za všetky vaše listy, hodnotiace našu prácu. Sme radi, že časopis mal priaznivý ohlas a tieto vyjadrenia nás potešili...

Redakcia

RECOMMANDIRT PRESSBURG pečiatka známa či neznáma

Štúdium poštovej histórie je neoddeliteľne spojené so zbieraním poštových celistvostí. Ako správny lokál-patriot (Bratislavčan od roku 1959) som začal zbierať všetko, čo malo poštovú pečiatku Presburg, Preszburg, Pressburg, Pozsony a Bratislava. Bratislavská pošta patrila medzi najväčšie v Rakúsko-Uhorsku, a preto ma veľmi prekvapilo, keď sa v zahraničných odborných publikáciách [1] - [3] ako prvá denná pečiatka na doporučené listy uvádza oválna pečiatka Pressburg Recommandirt na IV. a V. rakúskej emisii výplatných známok (1863 - 1864, pozri obr. 1). Vysoké bodové hodnotenie pečiatok podľa Muelle-

ra 30 x 3 body, resp. 15 x 3 body zberateľa určite poteší.

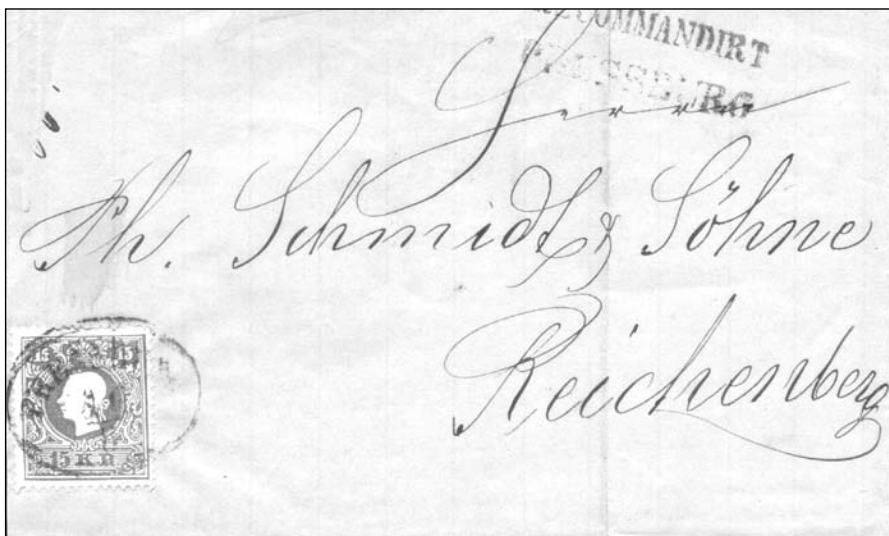
Obr.1
Oválna pečiatka
P R E S S B U R G
R E C O M M A N D I R T
na V. emisii

Koncom roka
2008 som v auk-

cii DARABANTH získal zaujímavú celistvosť zobrazenú na obr. 2. Podľa použitej výplatnej známky z II. rakúskej výplatnej emisie a oválnej dennej pečiatky PRESSBURG 10/8 sa dá určiť obdobie vzniku celistvosti na rok 1859 (celistvosť predstavuje iba obal listu bez písomného obsahu). Na zadnej strane celistvosti je okrem príchodzej ozdobnej pečiatky REICHENBERG 12/8 aj pečat' z červeného vosku s textom RUDOLF OPELCZER IN PRESZBURG, teda s maďarským pravopisom, ktorý bol v štátnej poštovej správe tvrdo potláčaný.

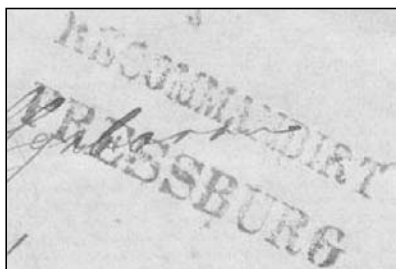
V pravom hornom rohu celistvosti je odtlačok dvojriadkovej pečiatky RECOMMANDIRT PRESSBURG. Pravidelné usporiadanie textu v pečiatke ma viedlo k presvedčeniu, že nejde o náhodnú kombináciu jednoriadkových pečiatok, ale o zatiaľ nepublikovaný nálež.

Známe je príslovie, že jedna lastovička ešte jar nerobí. Preto som hľadal ďalší výskyt tejto pečiatky. Nemusel som dlho čakať a tohto roku som narazil v elektronickej forme aukčného katalógu jednej z maďarských aukčných firiem na doporučenú celistvosť s I. rakúskou emisiou (výrez z celistvosti je na obr.3). Podľa reprodukcie boli známky zrejme vytlačené na strojovom papieri, čo

Obr. 2 Celistvosť s dvojriadkovou pomocnou pečiatkou RECOMMANDIRT PRESSBURG

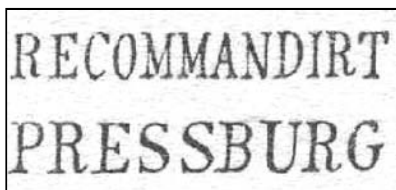
nám zužuje obdobie vzniku celistvosti na roky 1854 - 1858. Riadky pečiatky sú rovnako pravidelne usporiadané ako v prvom prípade. Týmto môžeme pokladať existenciu zobrazenej pečiatky za potvrdenú.

Obr. 3 Výrez z doporučenej celistvosti - obdobie 1854 - 1858

Opisovaná pečiatka je výnimočná svojím usporiadaním na území bývalého Uhorska (názov mesta je uvedený až za textom RECOMMANDIRT). Podobné usporiadanie sa vyskytuje iba pri mestách PESTH a GUNS [3].

Z domácich filatelistických prameňov ma zaujali publikácie Štefana Bartalského, venované pečiatkam Bratislavy [4] - [5]. V publikácii z roku 1988 [5] sa opis skúmanej pečiatky už prvý raz vyskytuje, ale podstatný rozdiel v tvare písmen (hlavne písmena S) vedie buď k tvrdeniu o existencii ďalšej pečiatky, alebo k predpokladu o nepresnom prekreslení pečiatky z obr. 2 - 3. Osobne sa prikláňam k druhému riešeniu.

Obr. 4 Vyobrazenie pečiatky z publikácie Štefana Bartalského

Celý predkladaný článok vedie k dvom základným otázkam:

1. Ako zabezpečiť, aby sa neobjavovalo už objavené?
2. Ako zabezpečiť, aby sa nové informácie o pečiatkach

z územia Slovenska dostali aj do medzinárodného povedomia?

Dostupnosť a aktuálnosť literatúry o poštových pečiatkach, používaných na území Slovenska do roku 1900, je orientačne spracovaná v tabuľke 1. Ozajstnou zberateľskou bibliou pre filatelistu je Muellerova príručka s úplným dvojjazyčným nemeckým a anglickým textom.

Gudlinova monografia je vydaná na kvalitnom papieri a je doplnená jednoduchým programovým vybavením na identifikáciu vyhľadávania poštových pečiatok na základe fragmentu textu z pečiatky.

Vynikajúca publikácia Novotného a Preislera vyšla ako prvá zberateľská literatúra v rámci knižnice Zväzu slovenských filatelistov, čo iba podčiarkuje dôležitosť štúdie uvedenej problematiky. Zostala však bez priamych pokračovateľov a po 36 rokoch sa musíme rozhodnúť ako ďalej.

Ako najvhodnejšia sa ukazuje cesta založená na :

1. Využívaní monografie Gudlina s akceptáciou typológie poštových pečiatok v predmetnej publikácii.
2. Centrálom zhromažďovaní nových informácií o pečiatkach zo Slovenska (napr. na www.postoveznamky.sk).
3. Prieběžnom poskytovaní informácií z bodu 2 autorovi monografie s právom ich použitia pri vydávaní dodatkov ku katalógu pečiatok [3].

Pevne verím, že môj článok otvorí na stránkach odbornej filatelistickej tlače diskusiu o budúcnosti dokumentovania poštovej histórie na Slovensku.

Radomil Květon

Použitá literatúra :

- [1] E. Mueller: Handbuch der entwertungen von Osterreich und Lombardei - Venetien auf den Freimarken - ausgaben 1850, 1858-59, 1860-61, 1863 und 1863-64, Wien 1961
- [2] L. Novotný, A. Preisler: Pošta a poštové pečiatky na Slovensku do roku 1867, ZSF Bratislava, vydavateľstvo Smena, 1973
- [3] T. Gudlin : Classic postmarks of Hungary, Main postmarks of permanent post offices, self publishing, 2004
- [4] Š. Bartalský: Pečiatky Bratislavy, 1. časť, SOCFILEX 1981, Bratislava 1980
- [5] Š. Bartalský: Pečiatky Bratislavy, Filatelistické state 25, ZSF Bratislava 1988

autor	rok vydania	spracované obdobie	hodnotenie pečiatok, kategorizácia	dostupnosť
Mueller	1961	1850 - 1864	bodové, zložitá	zlá, iba kópie zo starších
Novotný, Preisler	1973	predznámkové - 1867	nie, jednoduchá	obmedzená
Gudlin	2004	predznámkové - 1900	bodové, jednoduchá	dobrá, okolo 24 000 HUF

Tab. 1 Prehľad základných informácií o publikáciach [1] - [3]

Ernest Zmeták – zapomenutý?

Tak trochu jako na hranici mezi vzpomínkou a skutečností k letošnímu 90. výročí narození Ernesta Zmetáka zdá se mi reálně také navázat na jubilanty pražského Spolku grafiků Václav Hollar. Ten totiž na své oslavence s datem výročí končícím devítkou nezapomněl. Většina z nich patřila mezi tvůrce poštovních známek: Jiří Bouda, Jaroslav Chudomel, Josef Saska, František Hudeček a František Gross. Zatímco v Bratislavě, v které Ernest Zmeták prožil celý svůj aktivní život, jako na autora známek si nikdo nevzpomněl. Upadl v zapomnění?

Zapomenutý však nezůstaly jeho obrazy, akvarely a kresby. Na výstavě „Ernest Zmeták. Známý – neznámý“ v Pálffyho paláci od ledna do března je představily kurátorky Danica Zmetáková a Uljana Zmetáková. Průřez těchto děl pocházel od sběratelů umění. Vášnivým sběratelem byl i Zmeták. Jeho rozsáhlá sbírka slovenského, českého, maďarského a evropského umění od 16. až do 20. století byla pověstná. V našich poměrech a prostředí bylo však neobvyklé, když ji po půlstoleté sběratelské činnosti věnoval státu, respektive svému rodnému městu. Galérie v Nových Zámkoch tak získala vskutku ojedinělý dar nesmírné hodnoty. Zažil jsem i dobu, kdy Ernestovo mecenášství doznalo zklamání. Důvodů měl oprávněně několik: Neodborné zacházení se sbírkou, některá díla se dokonce ocitla v aukci, atd. Ernest Zmeták v epilogu *Rekviem za hlúpy sen mať galériu* v rodnom meste o tom napsal tehdejšímu ministrovi kultury – Milanu Kňažkovi: „*Tomuto všetkému...som sa mohol vyhnúť, keby nebolo môjho hlúpeho lokálpatriotizmu.*“ V současnosti je vystavena jen třetina toho, co daroval.

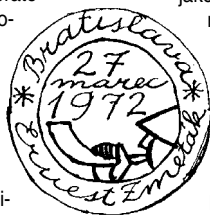
Znal jsem Ernesta dobře, a cítím k němu velkou úctu. Patřil, vedle Jožky Baláže a Ivana Schurmanny, mezi moje životní – nejvěrnější přátele. Známa byla i jeho svérázná натура; říkalo se, že měl ke všemu, pokud vyváděl svůj názor, zcela zvláštní myšlenkový přístup. Nikdy jsem to nepostřehl. Naopak; jeho přímost

a kritičnost se mi zdála prospěšná. Ale na druhou stranu, někdy se choval poněkud podivně, připadalo to, že se ani v sobě nevyzná.

Seznámil mne s ním Jožka Baláž, který v té době (1963) byl vlastně jediným představitelem slovenských umělců v celostátní porotě pro známkovou tvorbu. A tu bylo třeba rozšířit o další výtvarníky. Teprve po dvou letech byla doplněna o Albína Brunovského. Skutečný zlom nastal až v roce 1970, kdy končilo období za předsednictví Adolfa Hoffmeistera. Komisi posilují Ján Hraško, ředitel Slovenskej národnej galérie, Josef Chovan a Ernest Zmeták. Ale Zmetákovy návrhy jsem prosadil až prostřednictvím

ministerstva kultury v Bratislavě, slovenský svaz výtvarníků Zmetáka nenavrhl. V daném případě jen Baláž měl jakousi zkušenost z jeho zvláštního způsobu jednání a reagování. Připomenu historiku z komise. Projednáva se již čtvrtý bod programu, všechny byly schváleny bez připomínek, najednou se přihlásí Ernest, vrací se k druhému bodu a doporučuje změnu. Tehdy to však nevypadalo tak, že by podobná vystoupení přinášela jenom samé potíže. Zmeták byl velmi vzdělaný; miloval historii, například perfektně znal dějiny Itálie, hlavně renesanci. Mnohé své zkušenosti promítal v různých aktivitách (přednášky, odborné statě). Přidám ještě jedno hodnotící zamyšlení: Ernest Zmeták nevstoupil do dějů známkového světa počtem známek, ale svou účastí v komisi vydavatele v letech 1970 – 1973. Dalo by se to nazvat šťastnou okolností (nejen) pro Ernesta, který tím získal mnoho zkušeností. Téměř legendární bylo také její složení – neobvyklým seskupením osobností výtvarných umělců a historiků: Lieslera, Baláže, Hudečka, Kotalíka, Hraška, Chovana, Švengsbíra, Brunovského, Lukavského, D. Šindeláře, Sklenáře, Herčíka. Dnes mi působení Ernesta v tomto orgánu připadá významnější než jeho vlastní známková tvorba. Zdánilivá maličkost: Spolehlivě pomohl vypátrat v Košicích Leo Gajdzicu, autora plagiátu známky Košického vydání 1945.

Celkově nám v té době záleželo na kvalitnější spolupráci se Slovenskem. Právě s Balázem začalo naše putování po ateliérech umělců a jejich přesvědčování, aby se stali novými tvůrci známek. Neměli zájem, známky je nezajímaly, netýkalo se jich to. A o společenské zakázky nebyla nouze. Neexistovala ani tradice. Zatímco v druhé části republiky naopak, být tvůrcem známek bylo ctí a výsostí.

Z Jožkova nebetyčného ateliéru, do kterého se vstupovalo po 17 strmých schodech v Budovatelské 19, jsme navštívili nedaleké ateliéry Imra Weinaera – Kráľa na Záhradnickej a Ernesta Zmetáka, v ulici Vuka Karadžiča. Ernest se z počátku tvorbě známek bránil. Měl oprávněné obavy, zda se jeho výtvarný rukopis, který se vyznačuje osobitě velmi uvolněným stylem v malbě i grafice, dá uplatnit ve formě poštovní známky.

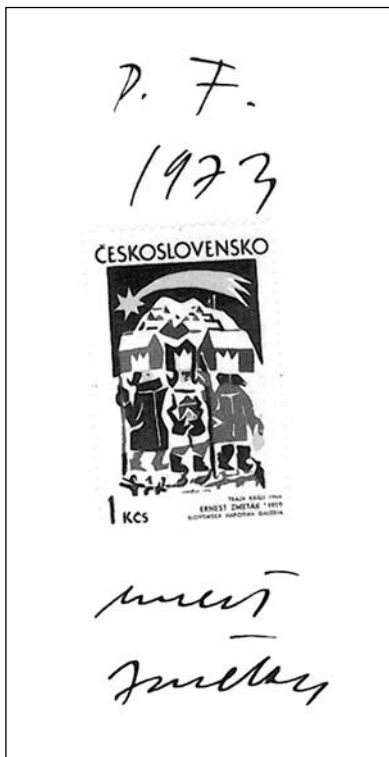
Ale málokdo totiž ví, jak si tuto práci oblíbil a přirozeně ho těšila. Právě svou **grafickou** úrovní dokumentuje autorovu výtvarnou řeč. Nepodléhal módním vlivům, ani tematickým požadavkům „objednaného umění“.

Příznám, že všechny zadávané emise mu známková komise navrhla tak říkajíc na tělo. Respektovala i Zmetákův

odmítavý postoj k politickým námětům. Zní to možná rouhavě, ale bylo tomu tak. Znamenalo to v grafických kompozicích známek uplatnění technologického principu šestinásobného měřítka zvětšení formátu návrhu, respektive jeho zmenšení do určené velikosti (pro rytinu), aniž by to bylo na úkor řemeslného způsobu, který vychází z expresionistického dřevorezu. Přičemž využívá více kresebnosti a byl méně robustní. Nejvíce tomu odpovídaly dvě 30 haléřové příležitostné známky k 25. výročí *Slovenského ľudového umeleckého kolektívu* a k těmž výročí *Vysoké školy múzických umení Bratislava* (1974).

Ta první z nich (SLUK) se stala téměř osudovou a objasňuje leccos ze zákulisi. Výtvarný návrh s hlavou dívky ve slovenském kroji s květinou v ruce doplňovala v celé ploše pozadí modrá barva. Potíž nastaly teprve

po zmenšení při tisku. Znáмка s modrým pozadím působila příliš pochmurně. S rytcem Herčíkem jsme zkoušeli jiné barvy. Nejlépe vyhovovala žlutá, která dala vyniknout charakteru nosné figurální kresby. Telefonovali jsme z tiskárny Ernestovi, pochopil a změnu schválil. Jenže z dobrého úmyslu napravit nedostatek, který se nedal předvídat, dávno po vytištění a měsíc po vydání známky, si Ernest prostě vymyslel návrat k modré. Ani ve snu by nikoho zasvěceného nenapadlo, že to myslí vážně: „*Milý Rudolf, nemusíš Ti opisovať ako som sa zhrzol, keď som uvidel ako definitívny stav... žltú verziu známky, ktorú neviem kto vymyslel... Prosím Ťa, obratom mi oznám či sa bude ešte tlačiť pôvodná verzia tejto známky /modrá!... Predlož obe komisii a oznám mi ich vyjadrenie... s pozdravom Tebe i komisii.*“ Ernest totiž schválil nátlak známky ve žluté ještě předtím osobně

v Bratislavě. Naproti tomu jsme také vycházeli ze znění autorské smlouvy, v které se zavázal, „že v případě potřeby pozmění své výše uvedené dílo podle připomínek FMS a komise pro posuzování ideové a umělecké hodnoty známek.“. Je to detail, ale důležitý. Přesto celý případ oblundně narostl a dosáhl svou zvláštností – absurdity. Ano, dokonce neúnosně i časově. Ernest svůj názor neustále opakoval v mnoha dopisech. Považoval je asi za neúčinnější. Při osobních setkáních o tom však mlčel. Nezdál se být roztrpčen. Tehdy nám však nebylo do vtipkování. Komise v září 1975 rozhodla případ ukončit a Zmetáka s výsledkem seznámit. Podle zápisu: „Autor předložil návrh dřevorezu s modrým koloritem. Při tisku byl informován, že je třeba známku prosvětlit koloritem ve žluté. Autor souhlasil. Po vytištění si to však rozmyslel a požadoval původní barevnost. Což dodatečně akceptovat nebylo možné. Autor rytiny Herčík, který byl při tisku, komisi potvrdil Zmetákův telefonický souhlas. To platí. Zmeták byl k tisku včas předem zván, nedostavil se. Změna barvy známce prospěla. Komise souhlasí, aby Zmetákovi byl poslán dopis s názorem komise a s vysvětlením proč nemá pravdu.“ Pětistránkový dopis z 9.září 1976 například popisuje terak komise vyhodnotila grafickou hodnotu známky vzhledem k požadované atraktivnosti příležitostných známek.

Vycházela ze dvou hledisek: běžná představa o SLUK-u je spojena s radostnou a jásavou formou, která by měla být vyjádřena v čistší barevnosti. Dále přihlédla ke stanovisku zástupců Svazu čs. filatelistů, kteří poukazovali na to, že z ohlasů na dříve vydané známky, podle Vašeho výtvarného pojetí, byla nepřiznivě posuzována právě temná barevnost.“ Atd. Nakonec výsledná známka se všeobecně líbila, filatelistům i uměleckým kritikům.

Mnohé zajímavosti o této známce zazněly na tiskové besedě 30. srpna 1974 v Klubu novinářů. Například o zaujetí autora, který vypracoval několik návrhů a pro-

vedl řadu zkoušek, o nutnosti změny modré barvy i vzhledem k podstatě lidového souboru, jehož tvůrčí činnost směřuje k radosti a životnímu kladu. Na tiskovce vystoupil i ředitel SLUKU. Řeč byla i o razítku, které se zdálo jaksi rozmazané. Byl v tom grafikův úmysl. Zmeták svůj návrh razítka vypracoval škrabací technikou, aby tím vyjádřil lidový ráz a vyhnul se studené perfektnosti. (Další podrobnosti viz Filatelie č. 20/1974, str. 635.)

cesty rodokmenu této známky a cesta její historie se křížily. Když jsem byl totiž v roce 1987 Generální prokuraturou trestně stíhán pro porušování autorského práva, jedno z obvinění znělo: „dal příkaz ke

změně barvy pozadí návrhu z modré na žlutou a k barevným změnám na kroji dívky, tvůrčí ústřední motiv“. A ejhle! Dosvědčil to i Josef Herčík. Tentýž Herčík, který na ručních otiscích rytiny pro tiskárnu poznamenal: „pozor, barev. změna, světle žlutá!“ Jeho souhlasný podpis je rovněž na zkušebním nátisku tiskového archu známky z tiskárny. Spoléhá na Zmetáka, že můj „trestní čin“ potvrdí. Nepotvrdil! Policii to odmítl a s jadrným komentářem o této neuvěřitelné lži mě hned informoval. Nechci tu líčit všechno, co se kolem toho udání událo. Vznikla z toho ošklivá historie.

Vím, jak Zmeták citlivě prožíval svou první 60 haléřovou známku na téma 200 let Banské akademie v Banské Štiavnici (1964) s vyobrazením horníka ve slavnostním historickém kroji a se špičákem a olejo- vým kahanem. Předložil několik návrhů včetně FDC. O námětu i celé historii dolování a vzniku vysoké školy baníků bylo opět popsáno ve Filatelii č. 12/1964, str.269. Tehdejší vedoucí referátu známkové tvorby vydavatele Jaroslava Zavřel přibližoval emisi těmito slovy: „Autorem známky je mladý (bylo mu 45 let, pozn. R. F.) slovenský výtvarník Ernest Zmeták. Poučen historií a ovlivněn jednáním se žadatelí o vydání známky, zobrazil její téma.“ Vlastně to byla vůbec první zmínka o Zmetákovi – tvůrčí československých známek.

Ernest Zmeták. Poučen historií a ovlivněn jednáním se žadatelí o vydání známky, zobrazil její téma.“ Vlastně to byla vůbec první zmínka o Zmetákovi – tvůrčí československých známek.

K realizaci své druhé známky s portrétem Ludovíta Štúra (Kulturní výročí 1965) předložil již 8 návrhů, včetně FDC. Neznámá byla jeho účast na první emisi vydané v roce 1979 – 30 let JZD. Když se dozvěděl, že k účasti byl přizván i O. Lupták, čehož byl E. Zmeták příčinou (nedodržel termín), zareagoval bez rozmyšlení: „Milý Rudolf, keďže žiadnu správu od Teba nedostávam ohľadne známky JRD, prosil by som Ťa vráť mi môj návrh. (Keďže vec je bezpredmetná). Návrh uložím do môjho archívu neúspešných prípadov. Ďakujem Ti za porozoznenie, prajem čs. známke vela úspechov“. Zdravím Ťa.“ Ještě jednou typický Ernest. Potěšen pozváním na autogramiádu Světové výstavy PRAGA 88 mně sděljuje: „*Bol by som tam celkom zbytočný s mojimi pár známkami...Nechcem teraz vyzerať, že celú akciu sabotujem.*“ Dále se přimlouvá využití výročí Galérie v Nových Zámkoch. „*Bol by som rád, keby sme to oslávili nejakou skromnou známkou (ktorú nechcem robiť ja).* Až budeš mať cestu do Bratislavy pohovoríme si o vséličom. Vďaka. Prajem Ti dobrého zdravia, čslov. filatellii vela úspechov, Tvoj E. Z.“

O tom, jak Ernest dokázal uskutečňovat své představy, svědčil dům nedaleko Slavína, s výhledem na město a bratislavský Hrad. Stavbu začal koncem šedesátých let, a podobala se spíše jakémusi opevnění z kamenné dlažby a betonu. Vzpomínám si na jednu z delších návštěv počátkem února 1964. Ernest mne hostil a provázal nedokončeným domem jako při slavnostním otevření. Ale především podepisoval smlouvy a ukazoval načrty známky 200 let Báňské akademie v Banské Štiavnici. Téměř nedostupný dům byl ovšem z druhé strany prosvětlený zahradou, která s vinnou révou a ovocnými stromy poskytovala vegetariánu Ernestovi potěšení. A nejen to. Uchovávala i jedno státní tajemství. Sousedila totiž s malinkou zahrádkou politika a státního činitele Jozefa Lenárta. Největším zážitkem bylo všechno uvnitř domu. Když jsem v roce 1999 vzal dceru poprvé do Bratislavy, pozval nás Ernest, abychom v tomto kouzelném prostředí přespali. Měla si vybrat „barokní“, „renesanční“, nebo „secesní“ pokoj. Dodneška si pamatuje, že s ní spala bíložlutá mačka, a to, jak se o nás Ernest postaral. Chodil spát po deváté večer. Abychom se mohli vrátit z města později, půjčil nám klíč od zadní branky; vpředu hlídala fenka vlačáka Lady, která by nás nepustila. Psa zavíral před návštěvami do kotelny, nebo skladu. To vše nestačilo. Milý Ernest nám na jakousi obálku neotevřeného dopisu versáلكama připsal: „*Rudolfe, chladničku máš k dispozícii, vyber si čo Ťi chutí, E.*“ Na ledničke vegetariánský výběr, uvnitř vědovala role uherského salámu!

Léta běžela, doba se měnila. O půlnoci 31. prosince

1992 nám rozdělili republiku. Bez nás. Ale tvůrci známek bez rozdílu národnosti, včetně pražské poštovní tiskárny, fungovali dál. Společně. Později, když se na Slovensku po získání zkušeností rozkoukali, hodlali se osamostatnit. U vesla vydavatelů známek, které se často měnilo, nastala období, v nichž rozhodovali různí lidé. Ale pozitivní výsledky se přesto dostavily. Přibýly desítky nových tvůrců, kteří měli možnost realizovat své nápady, ale na některé osvědčené autory z minulosti se postupně zapomnělo. Výjimkou byl přede všemi Jožka Baláž. Zaslouženě. Na Ernesta Zmetáka vydavatel poštovních známek zapomněl absolutně – po celou dobu od vzniku samostatného státu. Nedostal tvůrčí příležitost, na známce se neobjevilo ani jedno jeho výtvarné dílo. A letos, k jeho životnímu výročí? – ani příležitostně razítko! Významná osoba z emisní oblasti na mou otázku podala jednoznačné vysvětlení: „*V slovenskej známkovej tvorbe si nespomínam, že by niekedy vôbec bolo spomenuté meno Ernest Zmeták.*“

V říjnu 2003 mě pozval k sobě. Netušil jsem, že je to naše poslední setkání. Povídali jsme si jako obvykle. Neobvyklé bylo Ernestovo oblečení – černé šaty a bílá košile; z rozhovoru se stal jeho monolog spojený s loučením.

Ke konci smutného setkání mi daroval obrázek na památku. Za pět měsíců umírá. Krátce předtím se dočkal ocenění nejvyššího: Prezident Slovenské republiky mu udělil *Pribinov kríž I. triedy*. Vyznamenání za mimořádné zásluhy o kulturní rozvoj Slovenska přebírá 1. 1. 2004 na Hradě jeho dcera Uljana. Pochovaný je na Martinskom cintoríne v Bratislavě.

Zmetákovým nejpoblárnějším dílem na československé známce se stala umělecká reprodukce ocelorytinou jeho dřevorezu *Traja králi* v sérii Česká a slovenská grafika v roce 1972. (Ernest ji použil jako své PF – viz obr.) Jen mě rmoutí, že obdobný počin neuznal za vhodné využít podobným způsobem vydavatel známek Slovenské republiky. Není přeci pochyb o jedné z nejvýznamnějších osobnosti slovenského umění, ve své výtvarné generaci nejvšestrannější. Doufám a věřím, že známkového revkviem pro Ernesta Zmetáka se ještě dožiji. Určitě by například sklídl úspěch pětibarevný dřevorez *Útek do Egypta* (1949). To je zvláštní téma liturgického umění. V roce 1958 oceněný na bienále v Benátkách. Na FDC doporučuji některý z Ernestových autoportrétů. Jejich počet se blížil stovce a jsou silnou výpovědí o jeho lidském postoji bez přetvářky, o něm i o jeho umění. Naši současní přátelé ve Slovenské poště si s výběrem určitě poradí sami; jsou toho zárukou.

Rudolf Fischer

(Psáno pro MERKUR REVUE a Zberateľe)

POŠTA ČESKOSLOVENSKÁ 1919 má 90 rokov

(dokončenie z predchádzajúceho čísla)

O štúdiu známok P. Č. 1919

Bežný zberateľ, rovnako začiatočník, nemajú radi rozhovory o štúdiu známok. Sú sice ochotní prijať základné poučenia o motíve líčnej strany známky, avšak pri poukazovaní na motívy čisto filatelistické, prejavia netrzeplivosť vychádzajúcej zo samotného prístupu k zberateľstvu. Neskôr len predsa dospejú k poznaniu, že pravé čaro zberateľstva sa neprejavuje ani v rozmanitosti a pestrosti obrazu ani v počte známok, či ich hodnotite, ale práve v spojitosti rastu zbierky a pribúdajúcimi vedomosťami.

O veľkej sérii P. Č. 1919 nemožno hovoriť, že by svojím vzhladom mohla obzväšť lákať. Známe a lacné rakúske a maďarské známky premenené jednoduchou pretlačou sa znovu predstavili zberateľovi ako známky československé. Celkovým vzhladom a počtom navzdúlii zvláštnu pozornosť, do vienk im však bola daná veľká cenová nádej, slubujúca do budúcnosti premenu papiera na vzácny kov.

Preto história prvých desiatich rokov P. Č. 1919 je len históriou burzových manipulácií, pri ktorých sa strana vlastníaca veľké zásoby nepredateľných známok snažila nájsť dôverčivých, ktorí by prevzali časť ich pochybnej špekulácie. Rarity a nadbytočné zásoby nie sú práve živnou pôdou na štúdium medzi najširšími vrstvami zberateľov, a tak sa aj tie cenovo obdivované, ako aj cenovo nezaujímavé, nestali predmetom väčšieho zberateľského záujmu. Chýbalo tomu však len málo – stačilo poukázať, že popri cenovej stránke existuje trvalejšia a vďačnejšia stránka štúdiu, pretože séria priamo predurčovala na jej výchovné poslanie vo filatelii.

Táto úloha vždy prináleží odbornej literatúre. Ak sa pozrieme na jej ponuku v období po vydaní P. Č. 1919, tak zistíme koreň problému. Nenápadná práca vysoko-postaveného funkcionára vydavateľa známok, výrečná v podradnostiach a bezvýznamnostiach, nápadne odbočujúca všade tam, kde sa dotýka technickej stránky pretlače, nemohla radovým zberateľom pomôcť sa orientovať v problematike zbierania P. Č. 1919. Krátko články v časopisoch rovnako neboli spôsobilé vzbudiť väčší záujem o tieto známky.

Až tridsať rokov po vydaní pretlačovej série sa na trhu objavila prvá ucelená práca – monografia, ktorá prináša prvý pokus vytvorenia teórie pretlače a dôsledné spracovanie tohto úseku, čím sa položili základy ďalšieho bádania.

Práve P. Č. 1919 si vyžadovala osobitný prístup k štúdiu, pretože zberatelia dostali naraz do rúk viac ako 100 rôznych známok, z nich si mnohé kúpili v celých hárkoch. Takmer celý náklad sa dostal do rúk zberateľom, pretože 50 % prídržka, krátke obdobie platnosti a výhradný predaj úplne vylúčili známky použiť v poštovej prevádzke.

Čo bolo dôležité si všímať a venovať systematickú pozornosť pri štúdiu P. Č. 1919? Sú to v podstate dva základné prvky, s ktorými sa treba zaoberať najprv oddelene a potom vo vzájomných súvislostiach. Prvým je **pôvodná známka**, druhým **pretlač**.

Pôvodné známky

Dokonalé poznanie rakúskych a uhorských známok z posledného obdobia monarchie je prvým predpokladom sústavného štúdia. Pochopiteľne, že na to nestačia len prehľadové katalógy, ale treba siahnuť po podrobnejšej literatúre. Už pred 50 rokmi odborníci upo-

zorňovali na možnosť výskytu skutočných rarít, nevytvo-

rených umelými a podozrivými zásahmi. Ide predovšetkým o zúbkovanie rakúskych známok, keď na viacerých hodnotách sa vyskytuje viac druhov a spôsobov zúbkovania. Na uhorských známkach treba poznať priesvitky a samotný papier.

Pretlač

S pretlačou sa musí zberateľ oboznámiť so všetkými podrobnosťami. A to nielen so všetkými základnými druhmi, ale aj s rôznymi typmi každého druhu. S ich poznaním a pomocou sa dá potom bezpečne zistiť zostava pretlačových dosiek, a to aj v prípadoch spoločného použitia jednej pretlačovej dosky na rôzne hodnoty. Na týchto základoch sa potom dajú sledovať typické chyby pretlače.

Pretlač na známke

Po dokonalom poznaní rakúskych aj uhorských známok a preštudovaní podrobnej teórie pretlači od písmen, štočkov až k doskám, nemôže nastať žiadny nevyvetlitelný problém. Normálne aj nepravidelné bude rovnako jasné najmä potom, ak si pritom uvedomíme, že pri pretláčaní známok asistovali filatelisti s veľkou úradnou právomocou. Všetky zvláštnosti, obrátené či prevrátené pretlače, obojstranné tlače, vynechané i dvojité pretlače, obtlače či nedotlače, pretlače na iných (neregulárnych) známkach alebo zmenené druhy pretlači na známkach normálnych, sa však po vyzbrojení dostatočnými vedomosťami, dajú identifikovať a dostať do roviny pravdy, a tiež bezpečne rozoznať všetko zámerné od všetkého náhodného. A tiež všetko študijne a zberateľsky cenné od všetkého finančne preceňovaného.

Zberateľ sa však pritom nevyhne ani štúdiu tlačiarenských pojmov a odborného tlačiarenského názvoslovia. Bez ich poznania by neporozumel najdôležitejším a najzaujímavejším veciam okolo vydania P. Č. 1919.

Zhotovenie pretlače

Výsledkom uvedených postupov sa došlo k poznaniu, že odlišné formáty a rôzne veľkosti základných známok si vyžiadali zhotovenie siedmich základných druhov pretlače, ktoré sa označujú písmenami **A** až **G**. Pretlače druhu **A** až **E** sa použili na rakúske známky, pretlače druhu **F** a **G** na uhorské známky. Každý druh pretlače má svoju vlastnú históriu vzniku.

Pretlačové dosky, zostavené v prevažnej väčšine

prípadoch zo 100 samostatných štočkov, predstavovali súčasne pretlačovú formu, teda najväčší rozmer tlačiacej plochy použitej pri pretlači. Rozmer dosiek zodpovedal približne veľkosti hárkov známok.

Pretlač sa vykonala v mesiacoch máj až november 1919 na stroji Victoria firmy Rockstroh & Schneider Drážďany (obr.). Skutočnosť, že celá pretlačová akcia prebehla len na jednom stroji, je zrejme aj odpoveďou na otázku, prečo táto práca trvala tak dlho.

Odkaz súčasnosti

Spomienky na skutočnosti okolo pretlačového vydania spôsobom prístupu k spracovaniu danej problematiky sú odkazom aj dnešku. Jediný rozdiel je, že niektoré závery nemožno až tak rýchlo aplikovať. Napr. zistenie pravosti pretlače, pretože vývojom techniky sa zlepšili aj prostriedky falzifikátorov. Preto aj rozpoznávanie originálnych pretlači od falošných vyžaduje moderné prostriedky. Ale aspoň môžeme konštatovať, že žiadny falzifikát nie je taký dokonalý, aby sa týmito prostriedkami nedal odhaliť.

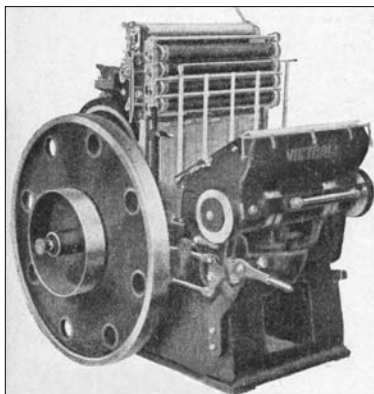
Prístupom viacerých generácií filatelistov sa zmenil aj celkový pohľad na P. Č. 1919. Po vydaní prvej monografie v roku 1920 a druhej, ucelenejšej, v roku 1935 sa objavili vo filatelistickej literatúre aj ďalšie práce venujúce sa niektorým novým zisteniam jednotlivých častí vydania. Mnohým filatelistom sa tým umožnil lepší prístup k poznaniu a mohli si vytvoriť vlastnú cestu zberania.

Je však skutočnosťou, že neexistuje vydavateľom autorizovaný zoznam úradne pretlačených hodnôt ani autorizovaný zoznam známok, ktoré boli predávané na filatelistickej priehradke pošty. Preto nemožno jednoznačne určiť, ktoré hodnoty treba zaradiť do skupiny vydaných známok a ktoré do skupiny nevydaných. Pôvodné pramene však už nevystihujú dnešný stupeň poznania, preto dnešné katalógy síce vychádzajú z tradičného prístupu k tejto emisii, ale zároveň prinášajú aj nové zistenia.

Aj keď od vydania P. Č. 1919 uplynulo už 90 rokov, nemožno vylúčiť ďalšie objavy. Isté je však, že sa priblížili hodnotiace hladiská filatelistickej a čisto obchodnej, keď niektoré hodnoty vydania P. Č. 1919 sú skvostami mnohých exponátov na filatelistických výstavách.

R. Klíma

Literatúra: 1. Československá filatelie 1949, č. 22 a 23. 2. Katalóg Československo 1918 – 1939, Pofis 2004

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalších informáciami, je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každý druhú nedelu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, NUMIZMATIKA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ulica 14 (Suvorovov internát) • Každú nedelu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA I Klub dôchodcov, ul. Martina Lányiho 1 • Každú prvú nedelu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadačka • Každú nedelu od 9.00 hod. okrem sviatkov (júl, august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedelu od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUCENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Buřet Malá ryba, L. Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedela v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MALACKY** - FILATELIA, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17.00 do 18.00 hod., prístavba Mestského úradu, Radlinského 2751/1, I. posch., č. 112 ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18.00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16.00 do 17.00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42 • druhý pondelok v mesiaci od 17.00 hod. (okrem júla a augusta) ■ **NITRA** - FILATELIA • Akadémia vzdelávania, Sládkovičova 7 (za poštu Nitra 1) • Každú prvú nedelu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod. • Dom Matice slovenskej, Dolnočermánska 737 • Párne utorky od 15.00 do 17.00 hod. • Stoly a vstup na oboch miestach bezplatne ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Klub dôchodcov na Podzámskej ulici • Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedelu od 8.30 do 10.30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. v zasadačke pošty Poprad 2 (pri stanici ŽSR) na 2. posch. ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádkový klub, Mukačevská 20, Sídliisko III • Každý štvrtok od 16.00 do 19.00 hod. a každú nedelu od 10.00 do 12.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Stretnutia spojené s výmenou materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každý pondelok od 17.00 do 19.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Stretnutia spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17.00 hod.,

apríl až september od 18.00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA • Klubové stretnutia Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • každý páry týždeň od štvrtok o 16.00 hod., okrem júl-august ■ **TRENCÍN** - FILATELIA • Kultúrne centrum Dlhé Hony, ul.28. októbra 2/1168 • Každú nedelu v mesiaci od 9.00 do 11.30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENCÍN** - NUMIZMATIKA • Stretnutia spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16.00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Trnava • Zborová sieň ECAV (vedľa ev. kostola), Nám. SNP • Každý štvrtok od 16.00 do 17.00 hod. ■ **VRANOV n / Toplou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Vináreň Tibaava, Duklianskych hrdinov 1235 • Každú prvú nedelu po 15. v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ 0905 547 950, 0911 547 950 ■ **ŽILINA** KF Žilina • Dom Matice slovenskej, Hollého 11 • Každú nedelu od 9.00 do 12.00 hod. ■ (R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➔ 6. december 2009 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, všetky zberateľské odbory, IN GEO, Bytčická 16, od 7.00 hod. ☎ 041/421 2977, 0904 526 563, www.antikkam.sk

➔ 12. december 2009 BRATISLAVA

VÝMENNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV, mince, pohľadnice, bankovky, odznaky, vyznamenania, TK, etikety, vreckové kalendáre, pivo suveníry .. Stredisko kultúry BNM, Vajnorská 21, 8.00 – 12.00 hod. Info: Jozef Morávek, ☎ 0903 474 897, e-mail: mince.znamky@azet.sk

➔ 12. december 2009 TRENCÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV, EXPO CENTER, a.s., Pod sokolicami 43, 7.00 – 12.00 hod., info: ☎ 032/ 651 52 03, 0905 267 519, www.antikmedia.sk

➔ 10. január 2010 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, filatelia, filokartia, numizmatika, všetky zberateľské odbory, Kotva, Predmestská 71, od 7.00 hod. ☎ 0911 902 482, 0904 526 563, www.antikkam.sk

➔ 24. január 2010 DOLNÝ KUBÍN

STRETNUTIE ZBERATELOV VŠETKÝCH ODBOROV, MsKŠ Dolný Kubín, Estrádna sála, od 7.00 do 13.00 hod.

INZERCIA

■ **FILATELIA CLUB** Dolný Ohaj (okr. NZ) – výmena známok ☎ 0907 777 165, e-mail:ohaj@post.sk,

www.filateliacub.host.sk Z-323

■ **PONUKA ZNÁMOK A MINCÍ**. www.filatelia-album.sk Z-324

■ **HLADÁM** obálky slovenských firiem s priamo natlačenou „R-nálepkou“, ponúkajte aj jednotlivé kusy. ☎ 0908 94 33 35. Z-294

■ **KÚPIM** staré pohľadnice Humenné (Homonna) a okolie, Nové Mesto n/Váhom (Vágújhely) a okolie. Peter Kolesár, M.R. Štefánika 26, 915 01 Nové Mesto n/Váhom. e-mail: kolesar.peter@post.sk, ☎ 0908 420 530 Z-325

■ **KÚPIM** alebo **VMYENÍM** staré pohľadnice a fotografie Trnavy (Nagyszombat, Tyrnau) a blízkeho okolia. ☎ 0905 965 523, info@dredos.sk Z-326

■ **KÚPIM** prvú známku sveta (Black Penny). Ponuky na (0907 891455 alebo na marian_kovac@post.sk sken s opisom Z-327

■ **PREDÁM** známky a celiny šport ZSSR a Poľsko (staršie) a LOH celý svet. ☎ 036/622 7340 Z-328

■ **PREDÁM** nepoužitú špec. ochrannú pevnú škatulu (spodnú s výklop. stranou a vrchnú) na filat. exponát, potiahnutú látkou, poctivá remeselnícka práca (12 eur + R-poštovné). Obrázok a rozmery zašlem e-mailom. ☎ 0908/14 65 59 alebo domena-eu@post.sk Z-329

■ **KÚPIM** použité, nepoškodené slovenské TK, dobíjacie kupóny, prepaid-karty a pod., na ktorých su už duálne spoločne vyznačené slovenské koruny aj eurá. ☎ 0908/14 65 59 alebo domena-eu@post.sk Z-330

■ **DOPLNÍM** Uhorsko, Maďarsko do r. 2000. **PREDÁM** aj kompletne zbierky (★★, ⊙) týchto krajín. ☎ 047/ 4326637, 0910 551044 Z-331

■ **KÚPIM** listiny s natlačenými, alebo nalepenými kolkami i také, ktoré boli vyraďené zo súdnych, obecných a iných archívov. Mám záujem hlavne o listiny z územia Slovenska z rokov 1938-1953. Dušan Evinic, Poľská 4, 040 01 Košice e-mail: dusan.evinic@mail.t-com.sk Z-332

■ **DOPLNÍM** vydania k OH-2008 (Čína a ostatný svet, zn. ★★, TL), ako aj EUROPA/CEPT 1993-2009 (zn. ★★, TL, zošitky) rôznych štátov podľa chybenky, e-mail: travelers@atlas.sk Z-333

■ **HLADÁM** odznaky Výstup na Rysy 1959, 1960/II, 1968/II, 1988/1. Anton Pašteska, Bernolákova 2423/24, 901 01 Malacky, ☎ 034/772 3616 Z-334

■ **HLADÁM** ⊙ háččky ČSR H2273-75, 2671, 2545-48, 2808, 2704 oba, 2795+2797, 2860, 2864-65 oba, 2859, 2671. Slovenské tlač 15PtB, 20, 21PtA, 23, 26, 28PtB, 33PtB výmenou za ⊙ Švajčiarsko, Nemecko a ★ Austrálie a **KÚPIM** na dobierku katalógu ČSR+ČR+SR špeciál do konca roka 2008. Ivan Roudenský, Poste restante 062 01 Starý Smokovec Z-335

■ **DOPLNÍM** vašu zbierku ★★ známok Španielska, Monaka, Vatikánu, Francúzska a Maďarska z rokov 1960-2005. Chybenka podľa katalógu Michel. ☎ 052/452 4871 Z-336

■ **PREDÁM** tel. karty Slovenska a zápalkové škatulky. M. Halász, Ovrúčská 12, 040 22 Košice e-mail: milhal@centrum.cz Z-337

■ **PREDÁM, KÚPIM** alebo **VMYENÍM** pamätne 2-eurové mince všetkých štátov eurozóny v kvalite 0/0, PP a úložný materiál. e-mail mstribrnsky@r3.roburnet.sk tel: 0905 403 408 Z-338

■ **PREDÁM** nemecké kolónie, bohatý výber, aj iné európske štáty a pohľadnice. Podrobne na www.filatelia-znamka.sk. Ing. M. Blahuta, J. Stanislava 5, 84105 Bratislava, ☎ 0910 22 21 35 Z-339

■ **PREDÁM** komplet prvých desať ročníkov (1995 – 2004) mesačníka Zberateľ. Cena 130 eur ☎ 0908 027 603, 056 64 244 71 Z-340

■ **KÚPIM** za dvojnásobok alebo **VMYENÍM** (z lokality Zemplín) tieto turistické známky: č.23 - Žiarska chata do r. 2005, č.93 - (nie 96) Východná vysoká, č.94 - Jahňací štít do r. 2006, č.97 - Slavkovský štít do r. 2006, č.98 - Predné Solisko do r. 2006, č.157 - Vlkolínec - dedičstvo (s makónom na e), Výročné 2004: Hody Rajcke Teplice, Vydra Čierny Balog, 70 rokov Bilikovej chaty, VIII. roč. Country folk fest Liptovský Hrádok (nie country), Športovo - zábavný deň – Víťaz; Výročné 2008 20 rokov N. P. Malá Fatra, Putovná 2004 Terchová. ☎ 0908 027 603, 056/64 244 71 Z-341

■ **KÚPIM** R-nálepky s poradovým číslom 1 alebo výmením za

zberateľský materiál. Ladislav Iván, Malé Domky 12, 034 01 Ružomberok ☎ 044/ 432 8189, e-mail: lacoivan@naex.sk Z-342

■ **VMYENÍM** za odznaky, mince, bankovky alebo predám vzácné pivové etikety zaniknutého košického pivovaru BAUERNEBL rôzne druhy a viac kusov. ☎ 055/ 623 4138, 0908 108 287. Z-343

■ **PREDÁME** zbierku 77 ks futbalových odznakov SLOVAN Bratislava z r. 1919-1999. Slov. numizmatická spoločnosť, Hlavná 68, 040 01 Košice, ☎ 056/678 7054 večer. Z-344

■ **KÚPIM** akékoľvek doklady pošty s pečiatkou Boleráz, príp. Bélaház. (0907 891455 Z-345

■ **KÚPIM** ★★ slovenské automatové známky z roku 2005, AT 1/19, AT 1/20 prichter@pobox.sk ☎ 0903 671 851 Z-346

■ **KTO DOPLNÍ ZSSR** do roku 1991. **KÚPIM** známky s motívom amerických prezidentov ☎ 0911 283349 Z-347

■ **PREDÁM** časopisy FILATELIE roč. 1962-72, 1962-64 viazané. ☎ 0902 304 768 Z-348

■ **PREDÁM** partiu zn. ★★, ⊙, ⊕ Čs., Slov., Čam, Európa, svet, jednot. i kpl. série, motívy, R-prov. a iné zaujím. v kat. hodn. vyše 500 € za 80 €. ☎ 02/5443 5590 Z-349

■ **PREDÁM** vcelku alebo aj samostatne pamätne mince SR. MPŠK 1 až 37, kvalita 0/0 a zlaté mince ZSK 1 až 7. Ponúkajte. ☎ 0908 54 70 70, ramoklah@post.sk Z-350

■ **PREDÁM** nové album. listy ČSR I Schaubek v perových doskách. ☎ 041/ 7631 480 Z-351

■ **KÚPIM, PREDÁM** alebo **VMYENÍM** ⊙ známky Švajčiarska, ★★ Chorvátska. ☎ 02/4333 4797 Z-352

■ **PREDÁM** dvojpásky slovenských bankoviek – UNC, s.A 00: 100 Sk (za 20 eur), 200 Sk (za 40 eur, Filatelia Klim ich predáva za 3.000 Kč) a 500 Sk (za 80 eur, Katalóg Novotný sólo bankovka 1 500 Kč). Ďalej obohové bankovky zo zbierky „z prvého milióna tlačie“, t.j. s aspoň dvoma nulami za sériovým písmenom, napr. 20 Sk B, 1 000 Sk G, A, 50 Sk A, 100 Sk A...s 20 % príplatkom nominálu. Marián Sýkora, 0903 517 307." Z-353

■ **PREDÁM** havidky, čierne, dĺžky 210 mm, šírka od 33 do 70 mm. e-mail: jansvi@post.sk Z-354

■ **PREDÁM** havidky, čierne, dĺžky 210 mm, šírka od 33 do 70 mm. e-mail: jansvi@post.sk Z-355

■ **PREDÁM** havidky, čierne, dĺžky 210 mm, šírka od 33 do 70 mm. e-mail: jansvi@post.sk Z-356

www.postoveznamky.sk

aktuálne burzy, výstavy, aukcie a iné podujatia, najnovšie poštové známky, odborné články + možnosť upozornovania na blížiace sa burzy a ďalšie podujatia
www.postoveznamky.sk

Firma ZBERATEL'

oznamuje svojim zákazníkom,
že predajňa bude od 24. decembra 2009
do 3. januára 2010 zatvorená.

Otvoríme 4. januára 2010 o 10.00 hod.

Všetkým zákazníkom a čitateľom želáme
pokojné Vianoce a tešíme sa na vašu priazeň
aj v roku 2010.

DECEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (➔ pozri informácie na 2.strane) **Novozaradené položky sú zvýraznené.**

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

€/ Sk

Antigua 1981, Svadba Charlesa a Diany, 628-630	0,99 / 30,-
Argentína 1978, Vtáky, 1347-1351	6,50 / 195,-
Austrália 1999, Nový rok 2000 – hologram, 1868	1,33 / 40,-
Austrália 1979, Parné lokomotívy, 680-683	1,50 / 45,-
Austrália 1980, Vtáky, 705-707	1,20 / 36,-
Austrália 1980, Životný štýl, 720-723	0,66 / 20,-

Austrália 1981, Ohrozená fauna, 754-759	1,99 / 60,-
Belgicko 2009, Poštárske autá, 5 zn.,	5,55 / 167,-
Bermuda 1964, LOH Tokio, 184	0,30 / 9,-
Bophuthatswana 1980, Divorastúce ovocie, 56-59	1,82 / 55,-
Bophuthatswana 1982, Historické telefóny, 92-95	1,12 / 34,-
Bophuthatswana 1982, Významné budovy, 96-99	1,32 / 40,-

Brazília 1969, Vianoce, Bl. 25	17,26 / 520,-
Brit. Virgin Isl. 2000, Panovníci Anglicka, Bl. 99	7,30 / 220,-
Brunei 1972, Kráľovská návšteva, 170-173	6,30 / 190,-
Cayman isl. 2000, Panovníci Anglicka, Bl. 32	6,30 / 190,-
Čile 1991, Podmorský život, 1444-1459	14,60 / 440,-
Filipíny 1981, Návšteva pápeža Jána Pavla II., Bl. 15	5,97 / 180,-
Filipíny 1992, Šachová olympiáda v Manile, Bl. 45	2,32 / 70,-
Fr. Polynézia 2009, Hasiči, 2 zn.	3,75 / 113,-
Fr. Polynézia 2009, Podmorský život, 3 zn.	5,60 / 169,-
Fr. Polynézia 2009, Podmorský život, H	5,60 / 169,-
Fr. Polynézia 2009, Rok astronómie, 1 zn.	2,55 / 77,-

Gambia 1985, 75. výročie skautiek, Bl. 19	6,60 / 200,-
Gabun 1970, Leteckí konštruktéri (Dornier, Junkers, Fokker...), Bl. 16	8,90 / 268,-
Ghana 1967, Výskum vesmíru, Bl. 26	2,52 / 76,-
Ghana 1967, Deň OSN, Bl. 28	6,30 / 190,-
Ghana 1969, 3. výr. revolúcie, Bl. 36	1,99 / 60,-
Gibraltar 1989, 50 rokov voj. Regimentu, Bl. 12	3,30 / 100,-
Gibraltar 1990, 150 rokov prvej známky, Bl. 15	2,98 / 90,-
Gibraltar 1995, 50 r. skončenia vojny, Bl. 21	2,65 / 80,-
India 1947, Osamostatnenie, 183-185	2,52 / 76,-
Indonézia 1965, Kvety, 499-502	3,20 / 96,-
Japonsko 1962, Týždeň filatelie, 792	1,32 / 40,-
Japonsko 1963, Týždeň filatelie, 821	0,83 / 25,-
Jordánsko 1969, 50 r. Medzinár. org. práce, 693-697	1,72 / 52,-

Jordánsko 1969, Obnova domu v Jeruzaleme, 701-704	3,65 / 110,-
Jordánsko 1969, Arabské kone, 698-700	8,63 / 260,-
Južná Afrika 1962, Hold prvým osadníkom, 311-312	2,98 / 90,-
Južná Afrika 1963, 100 rokov Červeného kríža, 314-315	3,28 / 120,-
Južná Afrika 1964, 50 rokov zdrav. sestier, 342-343	3,30 / 100,-
Južná Afrika 1965, 100 rokov ITU, 344-345	3,15 / 95,-
Kanada 1987, Filatel. výstava Capex 87, BL. 5	2,65 / 80,-
Kiribati 2006, Praveká fauna, 1009-1016	7,30 / 220,-

Laos 1963, Sto rokov Červeného kríža, Bl. 32	4,65 / 140,-
Luxemburg 2006, Šachový turnaj, 1 zn.	1,66 / 50,-
Luxemburg 2009, 150. výr. železnice, 3 zn.	8,10 / 244,-
Maďarsko 2009, Ochrana polárnych oblastí, 4 zn.	4,20 / 126,-
Maroko 1974, Vzácné hist. predmety, 772-773	2,15 / 65,-
Montserrat 1999, Rôzne rasy psov, 1100-1104	7,95 / 240,-
Nauru 1982, Kráľovská návšteva, 251-253	1,85 / 55,-
Norfolk Isl. 1984, Ryby, 335-338	4,20 / 127,-
N. Caledonia 2009, Rok astronómie, 1 zn.	1,99 / 60,-
N. Caledonia 2009, Ryby, 3 zn.	3,99 / 120,-
N. Caledonia 2009, Vtáky, 3 zn.	3,99 / 120,-

DECEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Papua New Guinea 1984, Morské korytnačky, 467-472	3,15 / 95,-
Papua New Guinea 1985, 100 r. založenia pošty, 467-472	3,15 / 95,-
Pitcairn 1981, Kráľovská svadba, 209-211	0,99 / 30,-
Pitcairn 2003, 22 rokov zásobovania loďami Blue Star, Bl. 32	4,15 / 125,-
Pitcairn 2004, Kráľovská fregata HMS Pitcairn, Bl. 35	4,50 / 135,-
Pitcairn 2007, WWF – chránené vtáky, 4 zn.	6,14 / 185,-
Polsko 2009, Európa – rok astronómie, 1 zn.	1,49 / 45,-
Rakúsko 2004, Swarovski na známke, Bl. 25	12,- / 362-
Rakúsko 2006, Kozmický prach na známke, Bl. 32	5,30 / 160,-
Rakúsko 2008, Kvet – Encián (vyšivaná známka), 2773	4,90 / 148,-
Rakúsko 2009, Rímske pamiatky (spoločné vydanie so Slovenskom)	1,80 / 54,-
Rakúsko 2008, Venuša z Willendorfu, 1 zn.	4,87 / 146,-
Rusko 2009, Pokrývky hlavy, 4 zn.	2,90 / 87,-
Rusko 2009, 1150 rokov Novgorodu, H	3,20 / 96,-
Rusko 2009, Hrdinské mestá, H	3,20 / 96,-
Rusko 2009, História kozáctva, H	2,40 / 72,-
Rusko 2009, Ruské kremle (zámky), samolepky, 12 zn.	12,60 / 380,-

Rusko 2009, Republiky (Čečenská, Tomská, Ingušská), 3 zn.	1,66 / 50,-
Rusko 2009, N. V. Gogol – 200 rokov narodenia, 2 + H	2,82 / 85,-
Rusko 2009, A. S. Popov – 150 rokov narodenia, H	1,20 / 36,-
Rwanda 1965, UIT – výročie telekomunikácií, Bl. 4	2,65 / 80,-
Rwanda 1977, Sonda Viking na Marse, Bl. 78	23,--- / 692,-
Severný Jemen 1968, K. Adenauer, 734-736	7,50 / 226,-
Slovinsko 2009, Záchrana polárnych oblastí, H	1,65 / 50,-
St. Helena 1987, Zriedkavé rastliny, 469-472	6,64 / 200,-
St. Helena 2005, Panovanie Alžbety I. (1533-1603), 939-946	7,96 / 240,-
Sudán 1999, Výročie oslobodenia, 525-527	5,47 / 165,-
SWA 1976, Drobná fauna Afriky, 420-422	4,95 / 150,-
Šalamúnove ostr. 1989, Vianoce, 718-721	2,15 / 65,-
Togo 1967, Satelitný program, Bl. 27	1,99 / 60,-
Togo 1968, Vianoce, Bl. 37	3,30 / 100,-
Tuvalu 1980, Výstava zn. London 1980	1,66 / 50,-
Venezuela 1966, Umenie – Arturo Michelena, 1661-1666	4,50 / 136,-
Venezuela 1974, Vianoce, 1999-2000	0,80 / 24,-
Vietnam 2008, Sladkovodné ryby, 3 zn.	2,15 / 65,-
Vietnam 2008, LOH Peking, 4 zn.	2,49 / 75,-

Nemecko

		€ / Sk
1253	Ochrana životného prostredia – lesy	1,35/ 41,-
1254	Skauting	0,80/ 24,-
1255-1256	Medzinárodná filatel. výstava Mopfila '85	3,90/118,-
1257	400 r. Frankfurtskej burzy	0,90/ 27,-
1258	100. výr. úmrtia maliara C Spitzwega	1,10/ 33,-
1264	150 rokov nemeckých železníc	1,30/ 39,-
1265	40. výročie návratu nemeckých občanov	1,30/ 39,-
1266	30 rokov spolkovvej armády	2,10/ 64,-
1267	Vianoce 1985	1,10/ 33,-
1268	100 r. automobilov	1,40/ 43,- 1269-

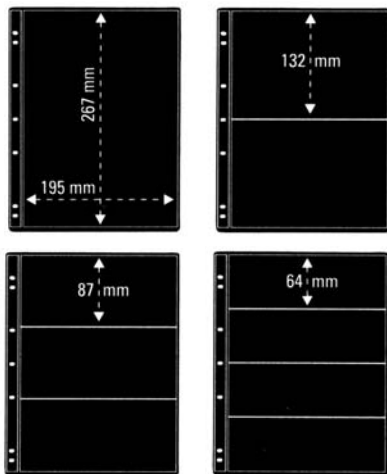
1270	Podpora športu	3,65/110,-
1274-1277	Povolania	5,---/150,-
1278-1279	Európa – ochrana životného prostredia	2,30/ 70,-
1281	100. výr. úmrtia kráľa Ludovíta II.	1,80/ 55,-
1301	100. výr. narod. tanečnice M. Wigman	0,70/ 21,-
1302	25 rokov Adveniat.	0,70/ 21,-
1303	Vianoce 1986	1,10/ 33,-
1304-1305	Ženy nemeckej histórie	1,30/ 39,-
1306	750 rokov Berlína	1,50/ 46,-
1307	300. výr. nar. staviteľa B. Neumanna	0,90/ 27,-
1308	90. narod. spolk. kanc. L. Erharda	1,15/ 35,-
1309	Sčítanie ľudu	1,10/ 33,-
1312	250 rokov zámku Clemenswerth	0,90/ 27,-
1313	200. výr. nar. optika J. Fraunhofera	0,95/ 29,-
1314	75. výr. úmrtia Karla Maya	1,20/ 36,-
1315-1318	Povolania	6,---/181,-
1319	125. rokov nemeckého speváckeho spolku	1,10/ 33,-
1220	Návšteva pápeža J. Pavla II. v NSR	1,50/ 46,-

STÁLA PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Listy do krúžkového zakladača zn. PRINZ

z čiernej plastickej fólie s rôznym počtom riadkov (1 – 7), s celošírkovými priesvitnými okienkami na vkladanie poštových známok a s delenými okienkami na zasúvanie telefónnych kariet a poštových lístkov.
Využitelná plocha 195 x 267 mm.

Cena za 1 ks ľubovoľného vyhotovenia 0,86 € / 26 Sk

Krúžkový zakladač s kazetou na albumové listy A 4 v euroobale

Albumové listy so známkami sú uložené prehľadne a bezpečne.

Povrch je z hnedej plastickej fólie

Krúžkový zakladač 9,46 € / 285 Sk

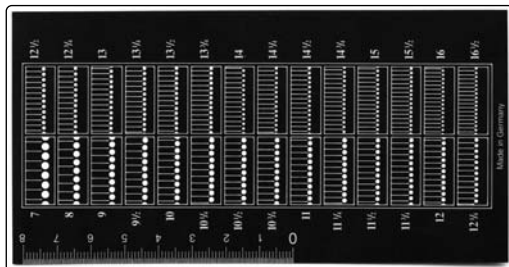
Kazeta 9,79 € / 295 Sk

Cena za komplet 18,25 € / 550 Sk

Názov krajiny (samolepka) 0,82 € / 25 Sk

ZÚBKOMER

1,95/ 58,-

KATALÓGY MICHEL

Použitie: Európa 2007

3 - Južná Európa 23,- /693,-

4 - Juhovýchodná Európa 23,- /693,-

NOVINKY

Celofarebný špecializovaný katalóg SLOVENSKO 1993-2008. 224 strán, všetky vydania oficiálneho vydavateľa poštových cien Slovenska a ďalších predmetov zberateľského záujmu

á 13,90 € / 419,- Sk

ZBERATEĽ: SLOVENSKO 1939 – 1945, celofarebný, ceny v eurách

1,60 €

ZBERATEĽ: Cenník ČSR 1945 – 1992

0,50 €

Perové dosky

Originál Schaubek (modré, vínovočervené)

– použité, zachovalé á 28,54 € / 860,- Sk

Bez nápisu Schaubek (modré, vínovočervené,

zelené, čierne) – nová á 21,57 € / 650,- Sk

Dr. U. Ferchenbauer: Österreich 1850-1918,

6. vydanie, 2000 150,-/4519,-

STÁLA PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Katalógy

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	1,90 € / 57,-
Roky 1995-1996	1,90 € / 57,-
Roky 1997-1998	1,90 € / 57,-
Rok 1999	1,25 € / 38,-
Roky 2000-2001	1,90 € / 57,-
Rok 2002	1,25 € / 38,-
Rok 2003	1,25 € / 38,-
Rok 2004	1,25 € / 38,-
Rok 2005	1,25 € / 38,-
Rok 2006	1,25 € / 38,-
Rok 2007	1,25 € / 38,-
Rok 2008	1,25 € / 38,-

O. Földrész: Slovensko 1939 – 1945, špecializovaný katalóg známok a celín 12,94 € / 390 Sk
Príloha: číslovaná PT so známku z háčreka Deřom

Euro-Katalog, mince a bankovky 2010, Leuchtturm vo farbe, všetky vydania štátov Eurozóny 7,50 € / 225,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II. - Rákocziho 1703-1711	6,47 € / 195,-
Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I. vydanie	8,79 € / 265,-
Novotný: Mince Márie Terézie 1740-1780 (II. doplnené vydanie 2001)	12,95 € / 390,-
Novotný: Mince Františka Lotrinského, (1745-67), (1766-80)	8,29 € / 250,-
Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a Leopolda II 1790-1792	7,96 € / 240,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835	13,24 € / 399,-
Novotný: Mince Ferdinanda V. (1835-1848), 2006	6,14 € / 185,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I. (1848-1916), nové vydanie r. 2006	12,95 € / 390,-
Novotný: Mince Leopolda I. (1657-1705)	10,95 € / 330,-
Novotný: Papierové platidlá ČSR 1918-92, ČR+SR 1993-2007	12,11 € / 365,-
Novotný: Mince Československa, ČR, SR, XV. vydanie 1918-2010,	13,80 € / 415,-

Kol. autorov: Mince Františka II., 1792-1835 6,47 € / 195,-

Ponúkame albumové listy, Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO	0,16 € / á 5,-
- bez nápisu	0,13 € / á 4,-
- so štvorčekovou podtlačou (len formát Pofis)	0,13 € / á 4,-

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,	
16-listový	16,26 € / 490,-
30-listový	25,90 € / 780,-
Havidky čierne, šírka 28, 32, 35, 38, 40, 50, 52,	
59, 60, 70, 85, 90 mm - balíček	1,99 € / 60,-
Havidky čierne na PL:	
ležaté, veľkosť 170x120 mm	- ks 0,49 € / 15,-
stojaté, veľkosť 120x180 mm	- ks 0,49 € / 15,-
ležaté, veľkosť 185x135 mm	- ks 0,63 € / 19,-
stojaté, veľkosť 135x185 mm	- ks 0,63 € / 19,-
Havidky biele na PL:	
ležaté, veľkosť 170x120 mm	- ks 0,49 € / 15,-
stojaté, veľkosť 120x170 mm	- ks 0,49 € / 15,-
stojaté, veľkosť 135x185 mm	- ks 0,63 € / 19,-
ležaté, veľkosť 185x135 mm	- ks 0,63 € / 19,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia	
listov (3 alebo 4 otvory)	12,11 € / 365,-
Náhradné listy	
12-okienkové 55x53 mm	- 1 list 0,99 € / 30,-
20-okienkové 41x42 mm	- 1 list 1,09 € / 33,-
30-okienkové 31x35 mm	- 1 list 1,16 € / 35,-

Zásobníky na FDC (celistvosti)

Do veľkosti 190 x 120 mm. Dosky sú z plastovej fólie, vatované. Fóliové listy (50 ks) sa plnia zhora a obsahujú čiernu papierovú vložku.
Farby: zelená, modrá, čierna a červená 12,94 € / 390,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen alebo Lindner (špicatá, lopatkovitá alebo okrúhla), kus	2,82 € / 85,-
Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá	5,14 € / 155,-
Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, dĺžka 150 mm	8,63 € / 260,-
Ďalšie lupy podľa Zberateľa 9, 10/2005 alebo na www.zberatel.com	

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER 1000 ks - balíček á 2,12 € / 64,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks 0,49 € / 15,-

PONUKA ALBUMOVÝCH LISTOV

SLOVENSKO € / Sk				
Rok	I. časť		II. časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1993	0,63 / 19,-	2,48 / 75,-	1,06 / 32,-	3,98 / 120,-
1994	0,63 / 19,-	2,48 / 75,-	1,59 / 48,-	6,14 / 185,-
1995	0,73 / 22,-	2,48 / 75,-	1,59 / 48,-	5,80 / 175,-
1996	0,73 / 22,-	2,48 / 75,-	1,79 / 54,-	6,47 / 195,-
1997	0,73 / 22,-	2,48 / 75,-	1,75 / 53,-	7,30 / 220,-
1998	0,73 / 22,-	2,48 / 75,-	1,75 / 53,-	7,30 / 220,-
1999	0,69 / 21,-	2,48 / 75,-	1,95 / 59,-	8,13 / 245,-
2000	0,56 / 17,-	2,15 / 65,-	1,59 / 48,-	6,14 / 185,-
2001	1,06 / 32,-	3,15 / 95,-	1,59 / 48,-	7,13 / 215,-
2002	0,73 / 22,-	2,48 / 75,-	2,48 / 75,-	9,46 / 285,-
2003	0,92 / 28,-	2,82 / 85,-	2,65 / 80,-	10,12 / 305,-
2004	0,56 / 17,-	2,15 / 65,-	1,75 / 53,-	7,30 / 220,-
2005	0,59 / 18,-	2,25 / 68,-	2,15 / 65,-	8,13 / 245,-
2006	0,69 / 21,-	2,29 / 69,-	2,25 / 68,-	8,36 / 252,-
2007	1,12 / 34,-	3,65 / 110,-	1,79 / 54,-	5,47 / 165,-
2008	1,33 / 40,-	4,32 / 130,-	2,99 / 90,-	9,46 / 285,-

**I.časť : základné známky a hárčky,
II.časť : PL, varianty kopónov a známky z hárčekov**
Pri objednávaní prosíme vždy uviesť ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !
Listy ponúkame bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).
Formáty: Pofis a A 4. Ceny sú rovnaké!

SLOVENSKO 1939-1945 € / Sk	
základný rad, 17 listov	
BZ 4,48 / 135,-	Z 14,10 / 425,-

PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA 1939-1945 € / Sk	
základný rad, 12 listov	
BZ 2,15 / 95,-	Z 10,62 / 320,-

ČESKOSLOVENSKO 1918-1939 € / Sk	
základný rad, 32 listov	
BZ 8,49 / 256,-	Z 26,55 / 800,-
Letecké, Novinové, Doplatné, SO... základný rad	
BZ 3,71 / 112,-	Z 11,61 / 350,-

NOVINKA			
ČESKÁ REPUBLIKA 2009 len A4			
I. časť	BZ	1,95	Z 5,80
II. časť	BZ	4,50	Z 13,30

ČESKOSLOVENSKO € / Sk				
Rok	I. časť		II. časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1945	1,59 / 48,-	5,97 / 180,-	0,59 / 18,-	0,99 / 30,-
1946	0,53 / 16,-	1,82 / 55,-	0,26 / 8,-	0,99 / 30,-
1947	0,53 / 16,-	1,82 / 55,-	1,06 / 32,-	3,81 / 115,-
1948	1,06 / 32,-	3,65 / 110,-	1,59 / 48,-	5,47 / 165,-
1949	0,79 / 24,-	2,65 / 80,-	0,53 / 16,-	2,15 / 65,-
1950	1,06 / 32,-	3,81 / 115,-	-	-
1951	1,06 / 32,-	3,65 / 110,-	-	-
1952	1,85 / 56,-	6,30 / 190,-	-	-
1953	1,59 / 48,-	5,64 / 170,-	-	-
1954	1,12 / 34,-	3,81 / 115,-	-	-
1955	1,59 / 48,-	5,64 / 170,-	-	-
1956	1,06 / 32,-	3,65 / 110,-	-	-
1957	1,32 / 40,-	4,64 / 140,-	0,53 / 16,-	1,65 / 50,-
1958	1,32 / 40,-	4,48 / 135,-	0,53 / 16,-	1,65 / 50,-
1959	1,39 / 42,-	4,64 / 140,-	-	-
1960	1,59 / 48,-	5,47 / 165,-	-	-
1961	1,85 / 56,-	5,80 / 175,-	-	-
1962	1,59 / 48,-	5,64 / 170,-	0,63 / 16,-	1,82 / 55,-
1963	1,59 / 48,-	5,31 / 160,-	-	-
1964	1,59 / 48,-	5,31 / 160,-	-	-
1965	2,15 / 65,-	7,46 / 225,-	-	-
1966	2,15 / 65,-	7,13 / 215,-	1,59 / 48,-	5,64 / 170,-
1967	1,82 / 55,-	6,47 / 195,-	1,65 / 50,-	5,64 / 170,-
1968	2,48 / 75,-	8,63 / 260,-	3,65 / 110,-	11,61 / 350,-
1969	1,72 / 52,-	6,47 / 195,-	2,65 / 80,-	9,29 / 280,-
1970	1,85 / 56,-	6,47 / 195,-	3,98 / 120,-	12,94 / 390,-
1971	1,59 / 48,-	5,64 / 170,-	2,65 / 80,-	9,29 / 280,-
1972	1,85 / 56,-	6,47 / 195,-	2,15 / 65,-	7,80 / 235,-
1973	1,59 / 48,-	4,97 / 150,-	3,48 / 105,-	11,61 / 350,-
1974	1,85 / 56,-	6,47 / 195,-	6,04 / 182,-	19,08 / 575,-
1975	1,85 / 56,-	6,47 / 195,-	6,30 / 190,-	19,75 / 595,-
1976	1,49 / 45,-	4,97 / 150,-	1,99 / 60,-	6,97 / 210,-
1977	1,82 / 55,-	6,97 / 210,-	6,47 / 195,-	21,57 / 650,-
1978	1,99 / 60,-	7,80 / 235,-	2,48 / 75,-	7,80 / 235,-
1979	1,49 / 45,-	5,14 / 155,-	3,15 / 95,-	10,78 / 325,-
1980	1,82 / 55,-	6,47 / 195,-	2,65 / 80,-	8,46 / 255,-
1981	1,82 / 55,-	6,47 / 195,-	2,82 / 85,-	9,12 / 275,-
1982	2,32 / 70,-	8,46 / 255,-	2,82 / 85,-	9,79 / 295,-
1983	1,65 / 50,-	6,47 / 195,-	2,82 / 85,-	9,12 / 275,-
1984	1,65 / 50,-	6,30 / 190,-	3,15 / 95,-	10,78 / 325,-
1985	1,85 / 56,-	6,47 / 195,-	2,65 / 80,-	8,46 / 255,-
1986	1,49 / 45,-	4,97 / 150,-	3,48 / 105,-	11,61 / 350,-
1987	1,49 / 45,-	5,14 / 155,-	3,98 / 120,-	13,11 / 395,-
1988	2,15 / 65,-	7,80 / 235,-	2,98 / 90,-	10,29 / 310,-
1989	1,49 / 45,-	4,97 / 150,-	1,49 / 45,-	5,80 / 175,-
1990	1,12 / 34,-	4,14 / 125,-	1,92 / 58,-	6,80 / 205,-
1991	0,79 / 24,-	2,82 / 85,-	2,65 / 80,-	8,46 / 255,-
1992	0,79 / 24,-	2,82 / 85,-	0,65 / 46,-	5,80 / 175,-
L,D,N	3,45 / 104,-	10,78 / 325,-	2,92 / 88,-	9,12 / 275,-

DECEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky
z dnešnej
ponuky
námetových
emisií ★★
(str. 40 – 41)

empresã
brasileira de
correios e
telégrafos

DECEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií ★★ (str. 40 – 41)

ИСТОРИЯ КАЗАЧЕСТВА РОССИЙСКОГО

THROUGHOUT

HAMPTON COURT PALACE